

Spółdzielcza Grupa Bankowa

**Informacje z zakresu profilu ryzyka
i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Jutrosinie
według stanu na dzień 31.12.2018 roku**

Jutrosin, maj 2019 rok

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	3
II.	Struktura organizacyjna	4
III.	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem	4
	- Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko DEK oraz ryzyko EKZH	6
	- Ryzyko koncentracji	11
	- Ryzyko operacyjne	12
	- Ryzyko walutowe	15
	- Ryzyko płynności	17
	- Ryzyko stopy procentowej	19
	- Ryzyko biznesowe	21
	- Ryzyko kapitałowe	22
	- Ryzyko braku zgodności	24
IV.	Fundusze własne	28
V.	Adekwatność kapitału	30
VI.	Bufory kapitałowe	33
VII.	Aktywa wolne od obciążeń	34
VIII.	Ryzyko kredytowe	35
IX.	Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem	52
X.	Ryzyko koncentracji	53
XI.	Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanej do portfela bankowego	57
XII.	Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	58
XIII.	Wymogi kapitałowe na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważonych ryzykiem	59
XIV.	Ryzyko płynności	59
XV.	Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku	62
XVI.	Informacje o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Prawa bankowego	64
XVII.	Dźwignia finansowa	64
XVIII.	Kontrola wewnętrzna	64
XIX.	Oświadczenia	67

I – Wstęp

1. „Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Jutrosinie według stanu na dzień 31.12.2018 roku” stanowią wykonanie postanowień:
 - 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
 - 2) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (CRD IV);
 - 3) Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji;
 - 4) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR;
 - 5) ustawy Prawo bankowe;
 - 6) uchwały KNF w sprawie dotyczącej szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (wraz z późniejszymi zmianami) – w zakresie w jakim ta uchwała nie jest sprzeczna z przepisami wymienionymi w pkt 1)-5),
 - 7) wytyczne EUNB w zakresie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i wolnych od obciążeń z 27 czerwca 2014 roku EBA/GL/2014/03,
 - 8) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiające standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji.
 - 9) „Polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Jutrosinie”.
2. Wszelkie informacje zawarte w niniejszym raporcie dotyczą roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2018 r.
3. Informacje ogłaszane są z częstotliwością roczną, nie później niż w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli.
4. Dane liczbowe prezentowane są w pełnych złotych, a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych złotych oraz z zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.

II – Struktura organizacyjna

1. Bank Spółdzielczy w Jutrosinie z siedzibą w Jutrosinie, ul. Rynek 18 przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2018 roku.
2. W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Jutrosinie prowadził działalność poprzez:
 - 1) Centralę Banku w Jutrosinie ul. Rynek 18,
 - 2) Oddział Banku w Pakoślawiu ul. Kolejowa 4,
 - 3) Punkt Kasowy w Szkaradowie nr 114.
3. Bank, zgodnie ze Statutem działa na terenie województwa wielkopolskiego oraz powiatu górowskiego.
4. Jest wpisany pod numerem 0000130002 w Rejestrze Przedsiębiorców KRS przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.
5. Jednostce nadano numer statystyczny REGON – 000505970 oraz NIP – 699-10-88-251.
6. Bankiem Zrzeszającym jest SGB – Bank S.A. w Poznaniu na podstawie Umowy Zrzeszenia.
7. Bank Spółdzielczy w Jutrosinie od dnia 23 listopada 2015 r. jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB.
8. Bank Spółdzielczy w Jutrosinie na dzień 31.12.2018 r., nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

III - Cele strategiczne i polityki w zakresie zarządzania ryzykiem.

1. Bank ujawnia swoje cele strategiczne i polityki w zakresie zarządzania ryzykiem oddzielnie dla każdej kategorii ryzyka.
2. Bank Spółdzielczy stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
 - 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
 - 2) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
 - 3) badaniu podlega regulacyjny wymóg kapitałowy przy uwzględnieniu testu warunków skrajnych, jako wartość całkowitej pozycji walutowej.
3. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka.
4. „Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie” określa podstawowe zadania organów Banku w tym zakresie.

Rada Nadzorcza Banku

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Strategię Rozwoju oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem, nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;

- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym i drugim poziomie w zakresie zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w Banku;
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zarząd Banku

Zarząd Banku w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie spójne ze strategią rozwoju, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, zapewnia wdrożenie procedur oraz monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 5) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 6) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 7) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 8) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 9) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie” oraz zgodnie z „Regulaminem organizacyjnym Banku Spółdzielczego w Jutrosinie”.

Osoby wchodzące w skład Zespołu ds. ryzyk bankowych i monitoringu uczestniczą w procesie monitorowania ryzyka w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zaliczane są:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko operacyjne;
- 3) ryzyko walutowe;
- 4) ryzyko koncentracji;
- 5) ryzyko płynności;
- 6) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 7) ryzyko kapitałowe;
- 8) ryzyko braku zgodności;
- 9) ryzyko biznesowe.

Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko DEK oraz ryzyko EKZH

Bank zarządza ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie zgodnie z obowiązującymi w Banku wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi zarządzania tymi rodzajami ryzyka: „**Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”, „**Zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”, „**Zasady zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”.

A. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym niż 3%,
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%,
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie do 60% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem kredytowym

Za obszar ryzyka kredytowego w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego, któremu podlega Zespół ds. ryzyk bankowych i monitoringu;
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. handlowych w zakresie nadzoru nad działalnością handlową (sprzedaż kredytów), któremu podlega Zespół kredytowy i Stanowisko ds. kredytów w Oddziale w Pakoślawiu.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – która:
 - 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku;
 - 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
 - 3) udziela zgody na udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia członkowi Zarządu albo członkowi Rady Nadzorczej Banku, o której mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe oraz art. 46 ustawy Prawo spółdzielcze.
2. Zarząd:
 - 1) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - 2) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 1;
 - 3) odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - 4) podejmuje decyzje o przyznaniu kredytu;
 - 5) akceptuje ustalenia/wyniki procesu monitoringu ekspozycji kredytowych, zgodnie z zapisami procedury dotyczącej klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków;
 - 6) odpowiada za przekazywanie Radzie Nadzorczej okresowej informacji z zakresu ryzyka kredytowego.
3. Osoba monitorująca – osoba wchodząca w skład Zespołu ds. ryzyk bankowych i monitoringu, która wykonuje zadania związane z:
 - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym, w tym obejmujących zarządzanie wszystkimi aspektami portfelowego ryzyka kredytowego, przygotowaniem propozycji zmian procedur dla Zarządu;
 - 2) zapewnieniem zgodności procedur ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 3) opracowywaniem i aktualizowaniem zasad oceny wartości zabezpieczeń;
 - 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - 5) dokonywaniem pomiaru ryzyka;
 - 6) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
 - 7) prowadzenie monitoringu pojedynczej transakcji kredytowej.
4. Pracownicy Zespołu Kredytowego oraz Stanowisko ds. kredytów w Oddziale – którzy odpowiadają w szczególności za:
 - 1) pozyskiwanie klientów;
 - 2) gromadzenie dokumentacji kredytowej do wniosku o kredyt (z uwzględnieniem identyfikacji podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie);
 - 3) weryfikację danych o klientach;
 - 4) dokonywanie analizy zdolności i wiarygodności kredytowej, ocenę jakości i adekwatności proponowanego zabezpieczenia i wydanie odpowiedniej rekomendacji decyzji kredytowej;
 - 5) przygotowanie umów kredytowych;
 - 6) uruchamianie kredytów;
 - 7) bieżący kontakt z klientem;
 - 8) wykonywanie zadań związanych z restrukturyzacją i windykacją;

przy czym, w celu ograniczenia ryzyka operacyjnego, Bank wprowadził następujące mechanizmy: pracownik, który zgromadził dokumentację do wniosku o kredyt nie dokonuje analizy zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej oraz nie wydaje rekomendacji decyzji kredytowej.

Wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej w zakresie ryzyka kredytowego

Raporty z zakresu ryzyka kredytowego pozwalają Bankowi na:

- 1) ocenę wielkości i profilu ryzyka kredytowego;
- 2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka kredytowego;
- 4) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka;
- 6) kontrolowanie wyników procesu dochodzenia roszczeń z tytułu zabezpieczenia spłaty kredytu;
- 7) kontrolę występujących w Banku skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania oraz jakości kredytów, których odstępstwa dotyczyły.

W celu zapewnienia odpowiedniej efektywności przekazywanej informacji zarządczej zakres poszczególnych raportów oraz ich częstotliwość zostały dostosowane do odbiorców informacji oraz do celów, którym mają służyć.

Raporty z zakresu ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań przekazywane są miesięcznie dla Zarządu, a kwartalnie dla Rady Nadzorczej.

Szczegółowy tryb funkcjonowania systemu informacji zarządczej został określony w obowiązujących w Banku regulacjach wewnętrznych w tym zakresie.

B. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 3% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 25% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw;

c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:

- podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest wieś lub miasto do 5 tys. mieszkańców,
- obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 5 tys. mieszkańców.

Organizacja procesu zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem DEK została uregulowana w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym. Osoby/komórki odpowiedzialne na poszczególnych szczeblach zarządzania za portfelowe ryzyko kredytowe odpowiadają również, w tym samym zakresie za ryzyko wynikające z portfela DEK.

Wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej

1. Raporty z zakresu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych pozwalają Bankowi m.in. na:
 - 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka DEK;
 - 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.
2. W celu zapewnienia odpowiedniej efektywności przekazywanej informacji zarządczej zakres poszczególnych raportów oraz ich częstotliwość zostały dostosowane do odbiorców informacji oraz do celów, którym mają służyć.
3. System informacji zarządczej z zakresu ryzyka DEK zawiera m.in. dane na temat:
 - 1) skali zaangażowania Banku w DEK;
 - 2) poziomu i struktury portfela DEK;
 - 3) stopnia przestrzegania przyjętych limitów;
 - 4) poziomu i struktury jakościowej portfela DEK oraz poziomu utworzonych rezerw celowych;
 - 5) skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania (wraz z analizą całego portfela kredytowego);
 - 6) wyników testów warunków skrajnych;
 - 7) wyników działań windykacyjnych w zakresie DEK (wraz z analizą całego portfela kredytowego).
4. Informacje na temat realizacji polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych przekazywane są w okresach kwartalnych do Rady Nadzorczej i Zarządu.

C. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;

- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie, nie wyższym od 3% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, w tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
 - podwyższeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest wieś lub miasto do 5 tys. mieszkańców,
 - obniżeniu o 5 p.p. - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 5 tys. mieszkańców,
- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów – osób fizycznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat,
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 10% lub jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem związanym z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem EKZH została uregulowana w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym. Osoby/komórki odpowiedzialne na poszczególnych szczeblach zarządzania za portfelowe ryzyko kredytowe odpowiadają również, w tym samym zakresie za ryzyko wynikające z portfela EKZH.

Wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej

1. Raporty z zakresu ryzyka kredytowego w tym EKZH pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:
 - 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka EKZH;
 - 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.
2. Raporty sporządzane są z częstotliwością kwartalną, za wyjątkiem wyników testów warunków skrajnych, które sporządzane są raz w roku.

3. System informacji zarządczej z zakresu ryzyka EKZH zawiera m.in. dane na temat:
 - 1) skali zaangażowania Banku w EKZH;
 - 2) struktury portfela EKZH;
 - 3) stopnia przestrzegania przyjętych limitów oraz przyczyn ich ewentualnego ich przekroczenia;
 - 4) struktury jakościowej portfela EKZH oraz poziomu utworzonych rezerw celowych;
 - 5) stopnia pokrycia EKZH zabezpieczeniami;
 - 6) wyników i wniosków z przeprowadzonych testów warunków skrajnych;
 - 7) oceny ryzyka związanego z finansowaniem długoterminowych aktywów.
4. Informacje na temat skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania oraz wyników działań windykacyjnych w zakresie EKZH są ujęte w zbiorczej informacji z obszaru ryzyka kredytowego.

Ryzyko koncentracji

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „**Zasady zarządzania ryzykiem koncentracji w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalenie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie kredytowania klientów oraz grup powiązanych klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem koncentracji

1. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku; na działania te składają się:
 - 1) ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji;
 - 2) kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie analizy wniosku.
2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem koncentracji została uregulowana w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym. Osoby/komórki odpowiedzialne na poszczególnych szczeblach zarządzania za portfelowe ryzyko kredytowe odpowiadają również, w tym samym zakresie za ryzyko koncentracji.

Wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej w zakresie ryzyka koncentracji

1. Raporty z zakresu ryzyka koncentracji pozwalają Bankowi na:
 - 1) ocenę profilu ryzyka koncentracji;
 - 2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
 - 3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka koncentracji;

- 4) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
 - 5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka;
 - 6) kontrolę skali odstępstw od przyjętych standardów kredytowania.
2. W celu zapewnienia odpowiedniej efektywności przekazywanej informacji zarządczej zakres poszczególnych raportów oraz ich częstotliwość zostały dostosowane do odbiorców informacji oraz do celów, którym mają służyć.
3. Raporty z zakresu ryzyka koncentracji przekazywane są miesięcznie dla Zarządu, a kwartalnie dla Rady Nadzorczej.

Ryzyko operacyjne

Bank zarządza ryzykiem operacyjnym zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie”.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka operacyjnego jest:

- 1) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizacja kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzacje procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przestrzegane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku;
- 2) zapewnia, że Zarząd posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym w tym również weryfikuje kompetencje Zarządu w tym zakresie;
- 3) jest świadoma profilu ryzyka operacyjnego występującego w Banku;

- 4) zaznajamia się z wykazem procesów zaklasyfikowanych jako procesy kluczowe z punktu widzenia realizacji strategii biznesowej i zarządzania ryzykiem;
- 5) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego weryfikuje wprowadzone rozwiązania organizacyjne i proceduralne mające na celu ograniczenie występowania konfliktu interesów i powiązań personalnych, na podstawie otrzymywanych informacji;
- 6) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego nadzoruje funkcjonowanie obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, w szczególności zapoznaje się z wynikami testów przeprowadzonych w obszarze zarządzania ciągłością działania, które uwzględniają informacje o terminowości i skuteczności podejmowanych działań naprawczych.

2. Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii i zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- 2) odpowiada za właściwe funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w związku z czym ocenia czy system jest adekwatny do profilu ryzyka operacyjnego na bazie otrzymywanych informacji;
- 3) odpowiada za realizację procesu kontroli ryzyka operacyjnego nadzorując zakres i częstotliwość kontroli wewnętrznej, w celu zapewnienia jej adekwatności do profilu ryzyka operacyjnego Banku;
- 4) zapewnia odpowiednie warunki organizacyjne i techniczne oraz zasoby odpowiadające bieżącym i przyszłym wymaganiom Banku, w tym właściwą współpracę pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za obszar technologii informacyjnej, strategię działania Banku, ciągłości działania, zarządzanie ryzykiem operacyjnym, zarządzanie procesami, zarządzanie projektami oraz kontrole wewnętrzne;
- 5) zapewnia rozwiązania organizacyjne i procedury, które pozwalają na ograniczanie występowania konfliktu interesów i powiązań personalnych;
- 6) zapewnia poprawność i efektywność zarządzania w obszarach technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, otrzymuje również stosowne raporty z tych obszarów;
- 7) okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka operacyjnego, na które narażony jest Bank;
- 8) odbywa regularne szkolenia z zakresu ryzyk istotnych zidentyfikowanych w Banku;
- 9) zaznajamia się z okresową informacją w zakresie ryzyka operacyjnego, zgodnie z wdrożonym w Banku systemem informacji zarządczej.

3. Pracownicy wszystkich komórek organizacyjnych Banku zobowiązani są do zapoznania się i przestrzegania zapisów zawartych w zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym również do zarządzania ryzykiem operacyjnym w swoim obszarze, m.in. poprzez:

- 1) identyfikowanie (rozpoznawanie ryzyka w trakcie realizacji codziennych czynności na poziomie realizowanych zadań) ryzyk w swoim otoczeniu;
- 2) reagowanie na występujące nieprawidłowości, w tym podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne w ramach posiadanych kompetencji/uprawnień;
- 3) zgłaszanie występujących nieprawidłowości przełożonym.

4. Osoba monitorująca odpowiedzialna jest za monitorowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu tego ryzyka odpowiada za:
- 1) opracowanie i wdrożenie wewnętrznych metod oceny ryzyka operacyjnego;
 - 2) weryfikowanie poprawności zgłaszanych niepoprawności i samooceny;
 - 3) określenie (w miarę potrzeb) jednolitego wzoru arkusza służącego do dokonania samooceny ryzyka operacyjnego;
 - 4) monitorowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku;
 - 5) gromadzenie i przechowywanie danych z zakresu ryzyka operacyjnego;
 - 6) analizę, monitorowanie i raportowanie KRI oraz poziomu limitów;
 - 7) obliczanie kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne;
 - 8) przygotowanie raportów z zakresu ryzyka operacyjnego dla Zarządu i Rady Nadzorczej, w tym ryzyka w zakresie środowiska teleinformatycznego;
 - 9) wspomaga jednostki/komórki organizacyjne Banku w obszarze ryzyka operacyjnego;
 - 10) monitorowanie przepisów zewnętrznych związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym;
 - 11) aktualizację regulacji wewnętrznych związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku, a w tym dokonywanie regularnych przeglądów.

W Banku Spółdzielczym w Jutrosinie za zarządzanie ryzykiem operacyjnym odpowiedzialny jest Wiceprezes Zarządu ds. finansowo księgowych, który odpowiedzialny jest za pracę osoby monitorującej, a zwłaszcza za zorganizowanie prawidłowego systemu przepływu informacji pomiędzy pracownikami danej komórki organizacyjnej.

Wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej w zakresie ryzyka operacyjnego

Raporty z zakresu ryzyka operacyjnego pozwalają Bankowi na:

- 1) ocenę profilu ryzyka operacyjnego;
- 2) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 3) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka operacyjnego;
- 4) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 5) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

W celu zapewnienia odpowiedniej efektywności przekazywanej informacji zarządczej zakres poszczególnych raportów oraz ich częstotliwość zostały dostosowane do odbiorców informacji oraz do celów, którym mają służyć. Raporty z zakresu ryzyka operacyjnego dla Zarządu przekazywane są miesięcznie, dla Rady Nadzorczej kwartalnie.

Ryzyko walutowe

Bank zarządza ryzykiem walutowym zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „**Zasady zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”.

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymywania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem walutowym

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza:
 - 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem walutowym w Banku;
 - 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem walutowym;
 - 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
2. Zarząd:
 - 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem walutowym;
 - 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
 - 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad;
 - 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka walutowego na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.
3. Osoba z Zespołu ds. ryzyk bankowych i monitoringu – będąca osobą monitorującą ryzyko walutowe, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonuje zadania związane z:
 - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury do Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów;
 - 2) zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce zarządzania ryzykiem walutowym Banku;
 - 3) zapewnieniem zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;

- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
 - 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego;
 - 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe;
 - 9) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu kursów walutowych oraz badaniem scenariuszy warunków skrajnych;
 - 10) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
 - 11) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mającej na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka walutowego;
 - 12) składaniem propozycji zmian poziomu kursów walutowych Banku;
 - 13) archiwizowaniem tabel kursów walutowych.
4. Zespół księgowości i rozliczeń – będący komórką zarządzającą ryzykiem walutowym, wykonuje zadania związane z:
- 1) zarządzaniem ryzykiem walutowym;
 - 2) zarządzaniem rachunkami walutowymi nostro Banku, w Banku Zrzeszającym;
 - 3) obsługą transakcji walutowych;
 - 4) przestrzeganiem limitów w zakresie ryzyka walutowego;
 - 5) lokowaniem nadwyżek środków walutowych;
 - 6) wyliczaniem bieżącej pozycji walutowej Banku;
 - 7) utrzymywaniem pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami;
 - 8) ustalaniem kursów walut (tabele kursowe);
 - 9) ustalaniem kursów negocjowanych;
 - 10) przestrzeganiem limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych zawartych przez upoważnionych pracowników;
 - 11) ewidencjonowaniem i rozliczaniem transakcji walutowych.

Wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej w zakresie ryzyka walutowego

Raporty z zakresu ryzyka walutowego pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka walutowego;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka walutowego zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko walutowe;
- 2) wielkości pozycji walutowych;
- 3) wpływu zmiany kursów walutowych na wynik finansowy Banku;
- 4) analizy wskaźników;
- 5) wyników testów warunków skrajnych;
- 6) stopnia realizacji i przestrzegania limitów.

Raporty z zakresu ryzyka walutowego dla Zarządu przekazywane są miesięcznie, dla Rady Nadzorczej kwartalnie.

Ryzyko płynności

Bank zarządza ryzykiem płynności zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „**Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) realizowanie strategii finansowania;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności tak, aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 8) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem płynności

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności;
- 2) Wiceprezes Zarządu ds. finansowo - księgowych za zarządzanie ryzykiem płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza, która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności;

- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank;
- 4) zatwierdza scenariuszowe plany awaryjne płynności.

2. Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad;
- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nieprzekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.

3. Osoba monitorująca odpowiedzialna jest za monitorowanie ryzyka płynności w Banku, wchodząca w skład Zespołu ds. ryzyk bankowych i monitoringu, wykonująca zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem, aktualizowaniem oraz przygotowywaniem propozycji zmian do „Zasad zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie” dla Zarządu;
- 2) weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- 3) zapewnieniem zgodności Zasad ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych oraz pogłębionej analizy płynności długoterminowej;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR;
- 9) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności;
- 10) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 11) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

4. Osoba zarządzająca wolnymi środkami – wchodząca w skład Zespołu Księgowości i Rozliczeń wykonuje zadania związane z optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.

5. Wyznaczone osoby odpowiedzialne za kontrolę i utrzymanie limitów kasowych, sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego, przekazywaniem do osoby zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych.

Wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej w zakresie ryzyka płynności

Raporty z zakresu ryzyka płynności pozwalają zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie z odpowiednią częstotliwością poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka płynności.

Raporty z zakresu ryzyka płynności dla Zarządu przekazywane są miesięcznie, dla Rady Nadzorczej kwartalnie.

Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR

Wskaźnik dotyczący pokrycia płynności krótkoterminowej LCR obliczony zgodnie z przepisami CRR na koniec grudnia 2018 r. wyniósł 327%. Wskaźnik ten kształtował się na bezpiecznym poziomie, który zgodnie z art. 460 ust. 2 CRR powinien wynosić minimum 80% wymogu pokrycia płynności.

Wskaźnik płynności długoterminowej NSFR

Wskaźnik stabilnego finansowania ma na celu zapewnienie minimalnego poziomu dostępnego finansowania w średnim i długim okresie. Minimalna wartość wskaźnika powinna wynosić powyżej 100%. NSFR na koniec grudnia 2018 r. kształtował się na poziomie 165%, co zapewnia stabilną strukturę finansowania działalności Banku, oraz bezpieczne funkcjonowanie w okresie powyżej roku.

Ryzyko stopy procentowej

Bank zarządza ryzykiem stopy procentowej zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „**Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne z zakresu ryzyka stopy procentowej poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) dążenie do wypracowania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Za obszar ryzyka stopy procentowej w Banku odpowiadają:

- 1) Wiceprezes Zarządu ds. handlowych w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej;
- 2) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzykiem stopy procentowej.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza, która:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej, zawartej w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

2. Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;

- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka stopy procentowej na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą;
- 5) podejmuje decyzje w zakresie ustalania oprocentowania oferowanych produktów bankowych.

3. Osoba monitorująca wykonuje zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem stosowanych w Banku zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, oraz przygotowaniem propozycji zmian, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka stopy procentowej oraz poziomu limitów;
- 2) zgłaszaniem potrzeby zmian w zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 3) zapewnieniem zgodności zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko stopy procentowej;
- 9) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu rynkowych stóp procentowych oraz badaniem scenariuszy warunków skrajnych;
- 10) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 11) składaniem propozycji zmian poziomu stóp procentowych Banku lub rodzaju stóp referencyjnych.

4. Komórka zarządzająca – osoby z Zespołu księgowości i rozliczeń zarządzające ryzykiem stopy procentowej, które podlegają Wiceprezesowi Zarządu ds. finansowo – księgowych, wykonujące zadania związane z kształtowaniem poziomu pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w ramach zagospodarowania nadwyżek środków Banku.

Raportowanie w zakresie poziomu ryzyka stopy procentowej:

Osoba monitorująca w ramach analizy ryzyka stopy procentowej sporządza:

- 1) zestawienie struktury aktywów i pasywów oprocentowanych, według stawek referencyjnych, z wyliczonym średnioważonym oprocentowaniem oraz średnioważonym wskaźnikiem zmian do stawek referencyjnych;
- 2) zestawienie niedopasowania (luki) w poszczególnych przedziałach przeszacowania, dla aktywów i pasywów sklasyfikowanych według stóp referencyjnych;
- 3) scenariusze zmian wyniku odsetkowego;
- 4) zmianę wartości ekonomicznej Banku, w okresie 12 miesięcy;
- 5) odwrócony test warunków skrajnych, rozumiany jako maksymalna możliwa zmiana stóp procentowych, przy których nie wystąpi przekroczenie wartości planowanego na dany rok wyniku finansowego;
- 6) obliczenia podstawowych wskaźników związanych z aktywami i pasywami oprocentowanymi;
- 7) zestawienie poziomu wykorzystania obowiązujących w Banku limitów, ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej;
- 8) prognozę przychodów, kosztów i wyniku odsetkowego w odniesieniu do planu finansowego;

- 9) informację o poziomie (stopniu) wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej, o przekroczeniach i podjętych działaniach,
- 10) inne informacje ważne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Analizy z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej przekazywane są:

- a) w cyklach miesięcznych dla Zarządu,
- b) w cyklach kwartalnych dla Rady Nadzorczej.

Ryzyko biznesowe

Bank zarządza ryzykiem biznesowym zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „Zasady zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie”.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka biznesowego obejmują:

- 1) utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego;
- 2) monitorowanie otoczenia i postępów strategii;
- 3) planowanie i zarządzania wynikiem finansowym;
- 4) pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Organizacja zarządzania, zadania i odpowiedzialność

1. Rada Nadzorcza

- 1) zadaniem Rady Nadzorczej jest zatwierdzenie strategii działania Banku oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujących m.in. specyfikę i profil działalności oraz możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku, w tym poprzez ocenę sprawozdań składanych przez Zarząd;
- 3) informacje składane przez Zarząd na temat poziomu innych rodzajów ryzyka dotyczą również w części istotnych aspektów ryzyka biznesowego, co pozwala Radzie Nadzorczej uzyskać informacje i ocenić pozycje Banku również w tym zakresie.

2. Zarząd:

- 1) w Banku uznaje się ryzyko biznesowe, jako istotne w procesie szacowania kapitału wewnętrznego. Nadzór nad tym rodzajem ryzyka sprawuje Prezes Zarządu;
- 2) Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie procesu zarządzania ryzykiem biznesowym, w tym podział obowiązków dotyczących zarządzania tym ryzykiem oraz nadzór nad efektywnością tego procesu i podejmowanie odpowiednich działań w zakresie ograniczenia oddziaływania tego rodzaju ryzyka na Bank;
- 3) Zarząd Banku przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację, przedstawiającą w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny, rodzaje i wielkość ryzyka. Informacja o ryzyku biznesowym jest zawarta częściowo w sprawozdaniach o innych rodzajach ryzyka.

2. Inspektor ds. ryzyk bankowych:

- 1) zadaniem Inspektora ds. ryzyk bankowych jest gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz udział w opracowywaniu regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania tym ryzykiem;
- 2) zadania te pośrednio dotyczą ryzyka biznesowego, poprzez zawarcie informacji o czynnikach wpływających na wielkość tego ryzyka w sprawozdaniach o innych rodzajach ryzyka lub z innych obszarów.

3. Komórki i jednostki organizacyjne Banku:

Zadaniem odpowiednich komórek i jednostek organizacyjnych Banku jest przestrzeganie zasad, regulacji wewnętrznych i odpowiednich limitów w ramach swojej działalności, a także przekazywanie informacji sprawozdawczej koniecznej do zarządzania ryzykiem biznesowym.

Ryzyko kapitałowe

Bank zarządza ryzykiem kapitałowym zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „**Strategia zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”.

Bank zobowiązany jest do utrzymywania:

1. Kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 EURO, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
2. Sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - a) kapitał regulacyjny,
 - b) kapitał wewnętrzny;
3. Współczynników kapitałowych na poziomie, co najmniej:
 - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%;
 - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%;
 - c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.
4. Po uwzględnieniu zaleceń nadzorczych i buforu kapitałowego zabezpieczającego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe, o których mowa w pkt 3 na poziomie:
 - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I w 2018 r. – 6,375%;
 - b) współczynnik kapitału Tier I w 2018 r. – 10,875%;
 - c) łączny współczynnik kapitałowy Tier I w 2018 r. – 13,875%.

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny. Informacje o poziomie bufora antycyklicznego są pozyskiwane co kwartał ze strony internetowej Narodowego Banku Polskiego.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

1. Dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
2. Ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka, przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
3. Posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 15%;

4. Posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 15%;
5. Posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego na poziomie 15%;
6. Obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 59%, a tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 15%;
7. Dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90% funduszy Tier I;
8. Przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej;
9. Posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku (limit wynikający z Umowy Systemu Ochrony);
10. Nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

Długoterminowe cele kapitałowe realizowane są zgodnie ze „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie”.

Organizacja procesu zarządzania i planowania kapitałowego

1. Rada Nadzorcza:
 - 1) zatwierdza procedury wewnętrzne Banku dotyczące procesu zarządzania i planowania kapitałowego, w tym szacowania kapitału wewnętrznego;
 - 2) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania decyzji ze strategią zarządzania kapitałem i planowania kapitałowego;
 - 3) ocenia czy działania Zarządu w zakresie zarządzania kapitałowego są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.
2. Zarząd:
 - 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania regulacyjnego wymogu kapitałowego i szacowania kapitału wewnętrznego;
 - 2) wprowadza podział realizowanych w Banku zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym;
 - 3) przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację na temat wielkości funduszy własnych oraz wielkości wymogów kapitałowych przypadających na istotne rodzaje ryzyka;
 - 4) podejmuje czynności mające na celu zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, w tym zapewnienie odpowiedniej wielkości funduszy własnych do skali działania Banku i ponoszonego ryzyka.
3. Osoba wchodząca w skład Zespołu ds. ryzyk bankowych i monitoringu:
 - 1) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
 - 2) ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
 - 3) wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
 - 4) wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
 - 5) opracowuje informację zarządczą z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu łącznego współczynnika kapitałowego;
 - 6) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
 - 7) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;
 - 8) gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
 - 9) opracowuje informację zarządczą z zakresu łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i poziomu współczynników kapitałowych.

Informacja zarządcza w obszarze ryzyka kapitałowego

1. Raporty z zakresu adekwatności kapitałowej pozwalają kierownictwu Banku na dostęp do aktualnych, pełnych i rzetelnych informacji dotyczących ryzyka kapitałowego, tym samym umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia realizacji przyjętej strategii w omawianym zakresie.
2. Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie poziomu adekwatności kapitałowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych; w przypadku wzrostu poziomu ryzyka kapitałowego raporty mogą być opracowywane częściej.
3. System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:
 - 1) poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
 - 2) poziomu uznanego kapitału;
 - 3) poziomu i zmian współczynników kapitałowych, w tym struktury i zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
 - 4) poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
 - 5) wyników testów warunków skrajnych;
 - 6) realizacji przyjętych limitów alokacji;
 - 7) realizacji planu kapitałowego.

Ryzyko braku zgodności

Bank zarządza ryzykiem braku zgodności zgodnie z obowiązującą wewnętrzną regulacją zarządzania tym rodzajem ryzyka: „**Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie**”.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego, jako instytucji zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne z zakresu ryzyka braku zgodności poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji stanowiska ds. braku zgodności i organizacji.

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza:

- 1) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zapewniania zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności (w tym regulamin funkcjonowania stanowiska ds. braku zgodności) i nadzoruje ich przestrzeganie;
- 3) co najmniej raz w roku ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w oparciu o okresowe raporty stanowiska ds. braku zgodności oraz informacje do Zarządu;
- 4) informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w pkt. 3.

2. Zarząd:

- 1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym za ustanowienie stałego i skutecznie działającego stanowiska ds. braku zgodności, organizację procesu zarządzania ryzykiem oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem;
- 2) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie oraz zapewnienie przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) odpowiada za składanie sprawozdań Radzie Nadzorczej;
- 4) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności podejmuje środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Regulamin funkcjonowania stanowiska ds. braku zgodności

1. W Banku rolę stanowiska ds. braku zgodności pełni pracownik ds. braku zgodności i organizacji, osoba zajmująca to stanowisko jest jednocześnie kierującym stanowiskiem ds. braku zgodności.
2. Celem działania stanowiska ds. braku zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi, a także normami etycznego postępowania.
3. W Banku stanowisko ds. braku zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.
4. Osoba na stanowisku ds. braku zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.
5. Osoba na stanowisku ds. braku zgodności uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas omawiania zagadnień związanych z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub kontrolami zewnętrznymi, przyjęciem nowej regulacji wewnętrznej, wprowadzania nowego produktu, przyjmowania odstępstw od warunków przyjmowania depozytów bądź udzielania kredytów różnych od warunków standardowych, podejmowania decyzji generujących szczególne ryzyko dla Banku.
6. Osoba na stanowisku ds. braku zgodności uczestniczy w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu, w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
7. Odwołanie osoby na stanowisku ds. braku zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej.
8. W przypadku zmiany na stanowisku ds. braku zgodności, Zarząd niezwłocznie informuje o tym Komisję Nadzoru Finansowego wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany.
9. Osoba na stanowisku ds. braku zgodności systematycznie podnosi swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

10. Osoba na stanowisku ds. braku zgodności ma prawo do kontaktowania się z każdym pracownikiem i uzyskiwania dostępu do dowolnych dokumentów oraz plików potrzebnych do wykonywania swych obowiązków.
11. Działanie stanowiska ds. braku zgodności obejmuje zadania drugiego poziomu systemu kontroli wewnętrznej (drugiej linii obrony przed ryzykiem) polegające na zapewnianiu zgodności w działaniu całego Banku.
12. Do zadań stanowiska ds. braku zgodności należy:
 - 1) prowadzenie rejestru naruszeń compliance;
 - 2) sporządzanie na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, zmian w poziomie ryzyka;
 - 3) przedstawianie Zarządowi propozycji działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przyszłości;
 - 4) bieżące informowanie Zarządu o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance;
 - 5) monitorowanie na bieżąco zmian w zewnętrznych przepisach prawa i informowanie pracowników Banku o zaistniałych zmianach;
 - 6) opiniowanie nowych produktów lub procesów pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance;
 - 7) opiniowanie procedur wewnętrznych lub wzorów umów, pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance;
 - 8) opiniowanie materiałów reklamowych Banku (z wyjątkiem materiałów przygotowanych przez Bank Zrzeszający);
 - 9) monitorowanie terminowości i zakresu aktualizacji procedur wewnętrznych;
 - 10) monitorowanie realizacji zaleceń wydawanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez KNF oraz Spółdzielnię;
 - 11) monitorowanie realizacji zaleceń wydawanych przez Prezesa Zarządu w wyniku kontroli wewnętrznych;
 - 12) projektowanie, wprowadzanie i stosowanie procedur i metodyk zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 13) kształtowanie świadomości istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku.
13. Stanowisko ds. braku zgodności i organizacji przeprowadza kontrole w ramach testowania pionowego.
14. Plany kontroli wynikają przede wszystkim z funkcjonującej w Banku matrycy funkcji kontroli.
15. Niezależnie od kontroli wynikających z matrycy funkcji kontroli, osoba na stanowisku ds. braku zgodności i organizacji sporządza roczne plany kontroli i przeprowadza kontrole z tematów nieobjętych matrycą, do których należą m.in.: ocena polityki wynagrodzeń, ocena sposobu realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez podmioty zewnętrzne, ocena zakresu i terminu realizacji zaleceń wydanych przez Prezesa Zarządu, ocena dostosowania struktury organizacyjnej do wymagań przepisów prawa i rekomendacji nadzorczych, ocena polityki szkoleniowej Banku pod kątem szkoleń wymaganych przepisami prawa i rekomendacjami nadzorczymi.
16. Plany kontroli sporządzane są raz w roku, najpóźniej do 30 grudnia i opiniowane przez Zarząd oraz zatwierdzane przez Radę Nadzorczą.

Obowiązki pracowników Banku

Wszyscy pracownicy Banku zobowiązani są do:

1. Znajomości przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania w zakresie, który dotyczy realizowanych przez nich obowiązków.
2. Bezwzględного przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.
3. Informowania stanowiska ds. braku zgodności i organizacji o przypadkach naruszeń compliance.
4. Zgłaszania do stanowiska ds. ryzyka braku zgodności własnych pomysłów dotyczących możliwości ograniczania naruszeń compliance.
5. Dbłość o dobre imię Banku i godne jego reprezentowanie.
6. Lojalności wobec Banku, w którym są zatrudnieni.
7. Wykorzystywania posiadanej wiedzy i kwalifikacji w interesie Banku i jego klientów.
8. Niepodejmowania czynności, które mogłyby doprowadzić do konfliktu interesów pomiędzy nimi a Bankiem, w szczególności nie powinni podejmować działań konkurencyjnych wobec Banku, w którym są zatrudnieni.
9. Nienadużywania zajmowanego w Banku stanowiska do osiągnięcia nienależnych osobistych korzyści.
10. Okazywania szacunku wobec pracowników podległych, w tym w szczególności niestosowania jakichkolwiek form lobbingu lub dyskryminacji.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w Banku w szczególności następujące obszary:

- 1) ochronę danych osobowych, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych;
- 2) ochronę konkurencji i konsumentów, zgodnie z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów;
- 3) zwalczanie nieuczciwej konkurencji, zgodnie z ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
- 4) przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;
- 5) zachowanie tajemnicy bankowej i tajemnicy przedsiębiorstwa, zgodnie z ustawą Prawo bankowe i ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
- 6) przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 7) kredyty konsumenckie, zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim;
- 8) kredyty hipoteczne, zgodnie z ustawą o kredycie hipotecznym;
- 9) obowiązki informacyjne Banku, zgodnie z ustawą Prawo bankowe;
- 10) etykę bankową (dobre praktyki bankowe) zgodnie z Kodeksem Etyki Bankowej przyjętym przez Związek Banków Polskich;
- 11) umowy outsourcingowe, zgodnie z ustawą Prawo bankowe;
- 12) bancassurance;
- 13) uchwały i rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego;
- 14) realizację zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez KNF oraz Spółdzielnię.

Raportowanie o ryzyku braku zgodności

1. Raporty o ryzyku braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą czynności podejmowanych w celu zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania.

2. Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają m.in.:
 - 1) zidentyfikowane ryzyka braku zgodności wraz z ich oceną oraz rekomendowanymi mechanizmami kontrolowania i ograniczania ryzyka, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka;
 - 2) podsumowanie wszystkich zdarzeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
 - 3) ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie;
 - 4) rodzaj i wyniki przeprowadzonych monitoringów i testów zgodności.
3. Raporty o ryzyku braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są raz na kwartał, przy czym w raporcie informacje wynikające z oceny ryzyka (która jest oparta na rocznej samoocenie w zakresie ryzyka operacyjnego) będą zawarte raz w roku.
4. Zestawienie raportów, z obszarów ryzyka braku zgodności raz w roku jest przekazywane do Spółdzielni po otrzymaniu pisma od Zarządu Spółdzielni.

IV - Fundusze własne

Fundusze własne Banku obejmują: kapitał Tier I oraz kapitał Tier II.

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1. Kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy (wartość jednego udziału wynosi 100,00 zł.),
 - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczony zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody właściwego organu,
 - d) w ramach skumulowanych całkowitych innych dochodów: fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - e) kapitał rezerwowy,
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
 - g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I: - (ze znakiem minus) określoną wartość funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego.
2. Pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
 - a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
 - b) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
 - a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR,
 - b) pożyczki podporządkowane.

Po otrzymaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego na dokonanie zmian w statucie Banku i zarejestrowaniu tych zmian w KRS, Bank od dnia 29 listopada 2017 r. zalicza do uznanego kapitału, w ramach funduszu udziałowego, udziały wniesione do dnia 28 czerwca 2013 r.

Powyższe wynika z ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Natomiast udziały wniesione po dacie 28 czerwca 2013 r. wymagają uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku Spółdzielczego w Jutrosinie, łączną kwotę ekspozycji na ryzyko oraz łączny współczynnik kapitałowy według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Kwota</i>
Uznany kapitał dla łącznego współczynnika kapitałowego	10 478 812
Kapitał Tier 1	10 478 812
Kapitał podstawowy Tier 1	10 478 812
Fundusz udziałowy (100%)	186 800
Fundusz udziałowy w ramach korekt okresu przejściowego	183 100
Kapitał rezerwowy	10 282 528
Zyski zatrzymane	-
Skumulowane inne całkowite dochody	272 576
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	20 000
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	- 6 816
Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier 1	-
Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 ponad kapitał podstawowy Tier 1	-
Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
(-) Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	- 272 576
Inne pozycje lub korekty kapitału podstawowego Tier 1	-
Kapitał dodatkowy Tier 1	-
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych	-
(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapitał Tier 2	-
Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 ponad kapitał dodatkowy Tier 1	-
Inne pozycje lub korekty kapitału dodatkowego Tier 1	-
Kapitał Tier 2	-
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier 2	-
w tym pożyczki podporządkowane	-
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier 2 oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	-
w tym pożyczki podporządkowane	-
Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	-

(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier 2	-
Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapitał Tier 2	-
Inne pozycje lub korekty kapitału Tier 2	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	39 515 405
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe - kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP	33 527 780
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko walutowe	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne	5 987 625
Łączna kwota ekspozycji na inne rodzaje ryzyka	-
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	26,52
Współczynnik kapitału Tier I	26,52
Łączny współczynnik kapitałowy	26,52

V - Adekwatność kapitałowa

1. Poniższa tabela przedstawia wartości ekspozycji przemnożonych przez wagi ryzyka, współczynnik wsparcia dla każdej z klas ekspozycji na dzień 31.12.2018 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	318 870
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	567 000
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 817
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-
6.	Ekspozycje wobec instytucji	134 428
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4 927 976
8.	Ekspozycje detaliczne	886 110
10.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	21 937 480
11.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	522 554
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	-
14.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-
15.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	-

16.	Ekspozycje kapitałowe	1 222 897
17.	Ekspozycje inne	3 008 648
	RAZEM	33 527 780

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe na dzień 31.12.2018 r. wyniosła 33.527.780 zł.

2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego

	15%			
Wyszczególnienie	2015	2016	2017	Średnia
Przychody z tytułu odsetek	2 631 123	2 906 723	2 950 767	2 829 538
Koszty z tytułu odsetek	522 459	655 606	587 032	588 366
Przychody z tytułu prowizji	873 682	878 101	907 833	886 539
Koszty z tytułu prowizji	68 525	82 806	94 996	82 109
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	14 102	14 014	-	9 372
Wynik operacji finansowych	-	-	-	-
Wynik z pozycji wymiany	-	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	32 794	115 408	267 074	138 425
Wynik z tytułu odsetek	2 108 664	2 251 117	2 363 735	2 241 172
Wynik pozaodsetkowy	852 053	924 717	1 079 910	952 227
Wynik do ustalania wymogu kapitałowego	2 960 717	3 175 834	3 443 645	3 193 399
Wymóg kapitałowy	x	x	x	479 010

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne obowiązująca w 2018 r. wyniosła 5 987 625 zł, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego obowiązujący od 01.01.2018 r. wyniósł 479 010 zł.

3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego:

1) Wyznaczanie pozycji walutowej:

- ryzyko walutowe – jest to ryzyko niekorzystnych, niezależnych od Banku zmiany kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do pogorszenia się sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku. ze względu na niską skalę prowadzonej przez Bank działalności handlowej, ponoszone ryzyko rynkowe ogranicza się w praktyce głównie do ryzyka walutowego. Bank prowadzi działalność walutową w walutach euro (EUR) i dolar amerykański (USD),
- wyznaczanie pozycji walutowej – w rachunku pozycji walutowych Banku wyznaczone są:
 - pozycje netto dla każdej waluty obcej oddzielnie,
 - całkowita pozycja walutowa Banku,

c) obliczanie pozycji netto w poszczególnej walucie obcej polega na obliczeniu bezwzględnej wartości z różnicy pomiędzy sumą dłużych i sumą krótkich pierwotnych pozycji bilansowych, pozabilansowych i indeksowanych w danej walucie, przy czym wartość tę oznacza się jako pozycję:

- dłużą – gdy różnica jest dodatnia,
- krótką – gdy pozycja jest ujemna,
- domkniętą – gdy różnica wynosi zero,

d) całkowitą pozycję walutową Banku oblicza się jako sumę dłużych lub sumę krótkich pozycji walutowych indywidualnych dla poszczególnych walut, w zależności od tego, która z tych sum jest wyższa co do wartości bezwzględnej, w przypadku gdy powyższe sumy są równe co do wartości bezwzględnej, pozycja całkowita jest sumą dłużych pozycji walutowych – w dniu 31.12.2018 r. limit na pozycję całkowitą wynosił 209 576 zł (2% funduszy własnych), a całkowita pozycja walutowa wynosząca 61 952 zł stanowiła 29,56% limitu,

2) Testy warunków skrajnych

a) Bank przeprowadza test warunków skrajnych, zakładając zmianę kursu złotego w stosunku do poszczególnych walut obcych o 30%, co sprawdza się do obliczenia całkowitej pozycji walutowej na datę analizy powiększonej o 30%:

- całkowita pozycja walutowa na dzień 31.12.2018 r. wyniosła **61 952 zł**,
- całkowita pozycja walutowa na dzień 31.12.2018 r. powiększona o 30% wyniosła **80 538 zł**,
- 2% funduszy własnych na dzień 31.12.2018 r. to kwota **209 576 zł**,

b) opisany test warunków skrajnych stanowi podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko walutowe.

Ekspozycja na ryzyko rynkowe (walutowe) jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka walutowego pomnożonemu przez 12,5. Wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych dla ryzyka walutowego oblicza się jako 8% pozycji walutowej całkowitej – jeżeli pozycja walutowa całkowita przekracza 2% funduszy własnych.

Bank nie wyznacza wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego przy uwzględnieniu testu warunków skrajnych, ponieważ całkowita pozycja walutowa na ostatni dzień roku powiększona o 30%, nie przekracza 2% funduszy własnych.

4. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2018 roku. Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie”.

Wyszczególnienie	Kwota
Ryzyko kredytowe	2 682 222
Ryzyko rynkowe (walutowe)	-
Ryzyko operacyjne	479 010
Pozostałe wymogi	-
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	3 161 232
Redukcja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego	-
Ryzyko koncentracji zaangażowań	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	-
Ryzyko płynności	-
Ryzyko wyniku finansowego	-
Ryzyko kapitałowe	-
Pozostałe ryzyka	-
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka z Filaru II	-
Rezerwa na ryzyko ogólne	-
Wewnętrzne wymogi kapitałowe po uwzględnieniu rezerwy na ryzyko ogólne	-
Kapitał wewnętrzny	3 161 232
Uznany kapitał	10 478 812
Kapitał Tier I	10 478 812
Kapitał podstawowy Tier I	10 478 812
Fundusze własne	10 755 088
Łączny współczynnik kapitałowy (%)	26,52
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	26,52
Współczynnik kapitału Tier 1 (%)	26,52
Współczynnik wypłacalności (%)	24,02

Z powyższej tabeli wynika, że w ramach szacowania kapitału wewnętrznego nastąpiło przeliczenie ekspozycji na ryzyko kredytowe na poziomie minimalnego wymogu kapitałowego i tym samym kapitału wewnętrznego poprzez zastosowanie mnożnika 8%. Po przeliczeniu minimalny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyniósł 2 682 222 zł, natomiast łączny kapitał wewnętrzny wyniósł 3 161 232 zł.

VI – Bufory kapitałowe

Bufor antycykliczny to dodatkowy wymóg kapitałowy, który nakładany jest na banki w celu ograniczenia ryzyka systemowego wynikającego z cyklu kredytowego. Wymóg ten dotyczy utrzymywania przez banki bufora antycyklicznego, który będzie wprowadzany przez władze makroostrożnościowe w okresach nadmiernego wzrostu akcji kredytowej i rozwiązywany w sytuacji jej spowolnienia. Pomimo tego, że celem bufora antycyklicznego jest zabezpieczenie banków przed skutkami cyklu kredytowego można oczekiwać, że mechanizm ten przyczyni się również do łagodzenia amplitudy wahań cyklu kredytowego, a przez to i koniunkturalnego. Wskaźnik bufora antycyklicznego określono w przedziale 0-2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko danej instytucji finansowej, jednak w uzasadnionych przypadkach wartość ta może być

wyższa. Wysokość bufora powinna uwzględniać cykl kredytowy oraz ryzyko wynikające z nadmiernego wzrostu akcji kredytowej, a także uwarunkowania ekonomiczne w danym kraju. Od dnia 1 stycznia 2016 r. obowiązuje wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia. Wynika to z art. 83 oraz art. 96 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym. Wysokość rekomendowanego wskaźnika bufora antycyklicznego na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosił 0%.

	Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	
1.	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	39 515 405 zł
2.	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	Nie dotyczy
3.	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	Nie dotyczy

Bufor zabezpieczający

Zgodnie ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 o *nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym* instytucje są zobowiązane utrzymywać bufor zabezpieczający w wysokości 2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (tzw. CRR).

Implementacja bufora zabezpieczającego następuje stopniowo:

Okres	Wysokość bufora zabezpieczającego
od 01.01.2016 do 31.12.2017	1,25%
od 01.01.2018 do 31.12.2018	1,875%
od 1.01.2019	2,50%

VII – Aktywa wolne od obciążeń

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji. Dodatkowo aby składnik aktywów uznać za obciążony musi istnieć możliwość przypisania go do konkretnej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania). Na dzień 31.12.2018 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

VIII – Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Bank definiuje, jako niebezpieczeństwo niespłacenia w terminie przez dłużnika, zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i prowizjami oraz innymi opłatami, ale również, jako spadek wartości innych pozycji aktywów na skutek pogorszenia się wiarygodności dłużnika; tym samym na ryzyko kredytowe narażone są wszystkie pozycje aktywów Banku, zagrożone utratą wartości.

1. Bank zarządza ryzykiem kredytowym w dwóch aspektach:
 - 1) ryzyka pojedynczej transakcji;
 - 2) ryzyka portfela kredytowego.
2. Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od kwoty kredytu i prawdopodobieństwa braku jego spłaty.
3. Ryzyko portfela kredytowego zależne jest od:
 - 1) ryzyka pojedynczych kredytów i powiązań między pojedynczymi kredytobiorcami - im mniejsza jest ta wzajemna zależność, tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych kredytów przez kredytobiorców;
 - 2) ryzyka zaangażowania w tę samą branżę gospodarki lub wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami;
 - 3) ryzyka zaangażowania zabezpieczonego tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonego przez tego samego dostawcę zabezpieczenia;
 - 4) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków wraz ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku oraz obowiązujące w Banku „Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków dla uczestników Systemu Ochrony SGB”.

Zasady ogólne

1. Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:
 - 1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
 - b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
 - 2) dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.
2. W przypadku ekspozycji kredytowych:
 - 1) wynikających z nabycia przez Bank czeków, weksli oraz wierzytelności z prawem regresu – ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika można zastąpić oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej wierzyciela;
 - 2) w części zabezpieczonej zabezpieczeniami, ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika można zastąpić oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej wystawcy zabezpieczenia;

- 3) wynikających z finansowania projektów inwestycyjnych, prowadzonych w ramach powołanych do tego celu odrębnych spółek prawa handlowego – ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika można zastąpić oceną struktury prawno-finansowej projektu inwestycyjnego, biorąc pod uwagę zawarte i obowiązujące umowy i wiążące oświadczenia minimalizujące poszczególne rodzaje ryzyka projektu, ze szczególnym uwzględnieniem założeń finansowych projektu, które stanowiły podstawę zaangażowania Banku z tytułu ekspozycji kredytowej.
3. W przypadku klasyfikacji ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego, które nie zostało wykorzystane w żadnej części, dokonuje się tylko w oparciu o kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.
4. Jeżeli Bank posiada więcej niż jedną ekspozycję kredytową wobec jednego dłużnika, wszystkie ekspozycje kredytowe wobec tego dłużnika klasyfikuje się do najwyższej kategorii ryzyka spośród kategorii przypisanych tym ekspozycjom, przy czym:
 - 1) zasady tej nie stosuje się w przypadku, gdy ekspozycja kredytowa w części zabezpieczona zabezpieczeniami, może być klasyfikowana jako ekspozycja kredytowa „normalna”;
 - 2) zmiana klasyfikacji pożyczki i kredytu detalicznego nie wpływa na klasyfikację pożyczki i kredytu mieszkaniowego lub pożyczki i kredytu hipotecznego oraz zmiana klasyfikacji pożyczki i kredytu mieszkaniowego lub pożyczki i kredytu hipotecznego nie wpływa na klasyfikację pożyczki i kredytu detalicznego.
5. W przypadku ekspozycji kredytowych, których spłata jest uzależniona od podmiotów innych niż dłużnik (w szczególności należności z tytułu środków pieniężnych wpłacanych na zabezpieczenie zobowiązań osób trzecich), kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej stosuje się w odniesieniu do tego spośród tych podmiotów i dłużnika, którego sytuacja ekonomiczno-finansowa jest najgorsza.
6. W przypadku ekspozycji kredytowych stanowiących zobowiązania solidarne osób trzecich, kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej stosuje się w odniesieniu do tej z nich, której sytuacja ekonomiczno-finansowa jest najlepsza.
7. Ekspozycje kredytowe, w tym także ekspozycje kredytowe, których warunki spłaty zostały zmienione w wyniku podpisania nowych umów lub aneksów zawartych do umów, mogą być przeniesione do kolejnej kategorii o niższym stopniu ryzyka:
 - 1) w przypadku ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych – nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia (spłat rat kapitałowych i odsetek) jeżeli płatność rat kapitałowych oraz odsetkowych przypada w okresie dłuższym niż 3 miesiące – musi być zapłacona przynajmniej jedna rata kapitałowa lub odsetkowa;
 - 2) w przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych, po spełnieniu łącznie dwóch warunków:
 - c) odzyskaniu przez dłużnika pełnej zdolności kredytowej;
 - d) przynajmniej po okresie 3 miesięcy terminowej obsługi zadłużenia (spłat rat kapitałowych i odsetek), jeżeli płatność rat kapitałowych oraz odsetkowych przypada w okresach dłuższych niż 3 miesiące – musi być zapłacona przynajmniej 1 rata kapitałowa lub odsetkowa.
8. Ekspozycje kredytowe wynikające z należności od Skarbu Państwa mogą być przeniesione bezpośrednio do kategorii „normalne” po całkowitym spłaceniu wszystkich zapadłych rat kapitałowych i odsetkowych.

Zasady klasyfikacji w oparciu o ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej

1. Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta prowadzącego pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową Bank przeprowadza w oparciu o ocenę mierników ilościowych oraz ocenę mierników jakościowych:
 - 1) Ocenę mierników ilościowych klienta przeprowadza się dokonując indywidualnej analizy wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową, wykorzystując poszczególne mierniki Bank zawsze uwzględnia dopasowanie miernika do specyfiki branży oraz profilu ryzyka klienta, miernikami podlegającymi ocenie szczególności są:

- a) wskaźniki rentowności działania, w tym zawsze wskaźnik rentowności sprzedaży oraz wskaźnik rentowności aktywów netto (ROA) rozumiany jako stosunek wyniku netto do aktywów ogółem;
 - b) wskaźniki płynności, w tym zawsze wskaźnik płynności bieżącej, rozumiany jako stosunek aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych;
 - c) wskaźniki rotacji majątku obrotowego i zobowiązań bieżących;
 - d) wskaźniki wyliczone w oparciu o strukturę bilansu, w tym zawsze: wskaźnik zadłużenia, rozumiany jako stosunek kapitałów obcych (zobowiązania ogółem i rezerwy na zobowiązania) do aktywów ogółem lub wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku (aktywów ogółem);
 - e) margines bezpieczeństwa (w przypadku ubezpieczycieli).
- 2) Ocenę jakościową klienta, który jest klientem prowadzącym pełną sprawozdawczość finansową, przeprowadza się na podstawie oceny mierników jakościowych, a w szczególności oceny:
- a) jakości zarządzania (ocena kadry kierowniczej);
 - b) stopnia zależności od rynku;
 - c) perspektyw rozwoju branży oraz ryzyka z nią związanego;
 - d) stopnia zależności od dotacji rządowych, zamówień rządowych, kilku dużych dostawców lub odbiorców;
 - e) stopnia zależności od innych podmiotów grupy;
 - f) dotychczasowej współpracy z Bankiem;
 - g) zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej;
 - h) jakości zabezpieczenia.
2. Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, którym jest jednostka samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, stosując w szczególności następujące mierniki:
- 1) ilościowe:
 - a) wysokość dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
 - b) dynamikę przychodów jednostki samorządu terytorialnego;
 - c) stopień realizacji planu finansowego jednostki samorządu terytorialnego;
 - d) obciążenie budżetu jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniami;
 - 2) jakościowe:
 - a) jakość posiadanego zabezpieczenia;
 - b) jakość zarządzania;
 - c) poziom rozwoju gospodarczego jednostki samorządu terytorialnego;
 - d) dotychczasowa współpraca z Bankiem.
3. Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, który jest bankiem, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, z wykorzystaniem w szczególności następujących mierników:
- 1) ilościowych:
 - a) struktury bilansu oraz rachunku zysków i strat;
 - b) współczynników kapitałowych;
 - c) wskaźników ryzyka działalności kredytowej;
 - d) wskaźników płynności, w tym nadzorczych miar płynności oraz norm ustalonych w Części VI rozporządzenia CRR;
 - e) wskaźnika pokrycia majątku trwałego;
 - f) wskaźnika rentowności:
 - stopy zwrotu aktywów ROA,
 - stopy zwrotu kapitału ROE;
 - 2) jakościowych:
 - a) jakości posiadanego zabezpieczenia,
 - b) jakości zarządzania,
 - c) dotychczasowej współpracy z Bankiem,
 - d) poziomu rozwoju gospodarczego terenu działania Banku.

4. Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej rolnika nie prowadzącego sprawozdawczości oraz klientów prowadzących uproszczoną księgowość, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o indywidualną analizę ilościową i jakościową oraz ocenę wpływu odpowiednich mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową.
5. Bank stosuje zasadę, że w ostatecznej ocenie sytuacji ekonomiczno-finansowej, czynniki jakościowe mają mniejszą istotność niż czynniki ilościowe; od tej zasady może być zastosowany wyjątek w przypadkach, w których z czynników jakościowych wynika jednoznacznie konieczność przeklasyfikowania klienta do wyższej grupy ryzyka.
6. Bank dokonuje przeglądu ekspozycji zaliczonych do kategorii „stracone” w oparciu o kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, na podstawie którego podejmuje decyzje co do dalszego postępowania z ekspozycją/ekspozycjami, których dotyczył przegląd. W przypadkach ekspozycji kredytowych wobec klientów w stosunku do których toczy się postępowanie egzekucyjne lub upadłościowe i niemożliwe jest pozyskanie informacji w oparciu o które Bank mógłby dokonać oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej klienta dopuszcza się rezygnację z przeprowadzania takiej oceny. W takich przypadkach Bank monitoruje przebieg i efekty działań windykacyjnych prowadzonych wobec klienta.
7. Niezależnie od kryteriów wskazanych powyżej, w procesie klasyfikacji ekspozycji kredytowych, Bank bierze pod uwagę następujące sygnały ostrzegawcze:
 - 1) pogarszanie się jakości i zakresu otrzymywanych informacji;
 - 2) przedkładanie sprawozdań finansowych lub innych wymaganych dokumentów z opóźnieniem;
 - 3) opóźnienia w ustanowieniu zabezpieczenia, ich aktualizacji lub opóźnienia w dostarczaniu dokumentów dotyczących zabezpieczeń;
 - 4) unikanie kontaktów z Bankiem;
 - 5) negatywne informacje z lokalnego środowiska, w prasie, portalach internetowych, dziennikach urzędowych;
 - 6) częste zmiany w zarządzie firmy, wysoko fluktuacja kadr;
 - 7) brak kontynuacji ubezpieczenia składników majątku stanowiących zabezpieczenie kredytu, w tym cesji praw na Bank z umów ubezpieczenia.
8. Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych, w oparciu o kryterium sytuacji ekonomiczno – finansowej dokonuje się co najmniej na koniec każdego kwartału.
9. Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę sytuację ekonomiczno – finansową dłużnika dokonaną na koniec każdego kwartału według danych ekonomicznych kwartału poprzedniego, tj.:
 - 1) do końca marca – według danych na koniec grudnia roku poprzedniego, przy czym jeżeli dłużnik nie posiada ostatecznych danych finansowych to przeglądu i klasyfikacji dokonuje się w oparciu o wstępne informacje finansowe, a po przedłożeniu zweryfikowanego rocznego sprawozdania finansowego, nie później niż do końca czerwca, dokonywana jest weryfikacja wstępnie przeprowadzonego przeglądu i klasyfikacji;
 - 2) do końca czerwca – według danych na koniec marca;
 - 3) do końca września – według danych na koniec czerwca;
 - 4) do końca grudnia – według danych na koniec września.
10. Kryterium sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika stosuje się raz na rok, w oparciu o dane finansowe na koniec dowolnego kwartału (przy czym dla danego klienta odstęp pomiędzy kolejnymi przeglądami nie może być dłuższy niż 12 miesięcy), w przypadku ekspozycji kredytowych, spełniających łącznie następujące warunki:
 - 1) ekspozycja jest zakwalifikowana do kategorii „normalne”;
 - 2) kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza mniejszej z poniżej wymienionych kwot:
 - a) Równowartości kwoty:
 - 1.000.000,00 euro wobec jednostek samorządu terytorialnego,
 - 1.000.000,00 zł wobec pozostałych podmiotów,
 - b) 5% uznanego kapitału Banku.

Zasady klasyfikacji w oparciu o terminowość spłat

1. Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych w oparciu o terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek codziennie, przy czym opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nieprzekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.
2. Wyznaczenie ilości dni przeterminowania, przeklasyfikowanie i utworzenie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących dokonywane jest automatycznie przez system informatyczny Banku.
3. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Banku dokonywane jest badanie:
 - 1) czy system funkcjonował prawidłowo;
 - 2) czy prawidłowo zostały dokonane obliczenia ilości dni przeterminowania;
 - 3) czy prawidłowo dokonane zostało zaliczenie do odpowiedniej grupy ryzyka;
 - 4) czy prawidłowo zostały naliczone rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące, w tym prawidłowość uwzględniania zabezpieczenia umniejszające podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących.

Zasady klasyfikacji do poszczególnych kategorii ryzyka

1. Ekspozycje kredytowe wobec Skarbu Państwa

Ekspozycje kredytowe wobec Skarbu Państwa klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa nie przekracza jednego roku;
- 2) „wątpliwe” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa przekracza 1 rok i nie przekracza 2 lat;
 - b) ekspozycje kredytowe o nieokreślonym terminie (harmonogramie) płatności, dla których okres od momentu powstania zobowiązania Skarbu Państwa do momentu klasyfikacji nie przekracza 1 roku;
- 3) „stracone” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa przekracza 2 lata,
 - b) ekspozycje kredytowe o nieokreślonym terminie (harmonogramie) płatności dla których okres od momentu powstania zobowiązania Skarbu Państwa do momentu klasyfikacji przekracza 1 rok,
 - c) wszelkie ekspozycje kredytowe sporne.

2. Ekspozycje kredytowe z tytułu pożyczek i kredytów detalicznych

Ekspozycje kredytowe z tytułu pożyczek i kredytów detalicznych klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 6 miesięcy;
- 2) „stracone” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub rozpoczął zaspokajanie się z przedmiotów zabezpieczeń w innym trybie,

- c) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
- d) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

3. Ekspozycje kredytowe z tytułu pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych

Ekspozycje kredytowe z tytułu pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca;
- 2) „pod obserwacją” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy,
- 3) „poniżej standardu” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy;
- 4) „wątpliwe” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy;
- 5) „stracone” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - c) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - d) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony,
 - e) ekspozycje kredytowe od klientów, którzy pozostają bez stałego źródła dochodu przez okres dłuższy niż 18 miesięcy.

4. Ekspozycje kredytowe wobec klientów prowadzących pełną sprawozdawczość z wyłączeniem ekspozycji kredytowych wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz wobec banków spółdzielczych i banków komercyjnych

Ekspozycje kredytowe wobec klientów prowadzących pełną sprawozdawczość klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca, a sytuacja ekonomiczno-finansowa dłużników nie budzi obaw;
- 2) „pod obserwacją” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy;
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa nie budzi obaw, a które wymagają szczególnej uwagi ze względu na:
 - ryzyko branży, regionu, grupy klientów, grupy produktów;
 - z baz BIK (raport na datę dokonywania przeglądu) wynika, że „Status Sytuacji Ekonomiczno-Finansowej” lub „Status Opóźnienia” wskazuje na zaliczenie ekspozycji klienta w innym banku do kategorii „wątpliwe” lub „stracone”;
 - c) ekspozycje kredytowe od klientów, którzy prowadzą działalność gospodarczą krócej niż 6 miesięcy od daty klasyfikacji, przy czym Bank może zmienić klasyfikację ekspozycji dopiero po przeprowadzeniu pierwszego monitoringu w oparciu o roczne dane finansowe; wyjątek od tej reguły stanowią klienci, którzy rozpoczęli nową działalność po zmianie formy prawnej, podziale lub połączeniu oraz spółki celowe;

- 3) „poniżej standardu” – obejmujących:
- a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji, w tym zawsze, jeżeli klient ponosi stratę finansową, która stanowi nie więcej niż 25% jego kapitałów własnych, z wyłączeniem przypadków gdy:
 - jednocześnie spełnione są przynajmniej dwa warunki:
 - dodatni wynik z działalności operacyjnej;
 - poziom mierników ilościowych nie wskazuje na podwyższone ryzyko;
 - dodatnie przepływy z działalności operacyjnej, które nie mają charakteru jednorazowego;
 - ekspozycja wynika z finansowania projektów inwestycyjnych, pod warunkiem, że ponoszone straty nie przekraczają poziomu założonego w projekcie, na podstawie którego oceniana była zdolność kredytowa dłużnika,
 - ekspozycja wynika ze sfinansowania przedsięwzięcia inwestycyjnego mającego stanowić – po jego zrealizowaniu – podstawową i zasadniczą bazę działalności dłużnika, pod warunkiem, że ponoszone straty nie przekraczają poziomu założonego w projekcie, na podstawie którego oceniana była zdolność kredytowa dłużnika,
 - ekspozycja kredytowa została udzielona na rozpoczęcie działalności i ponoszone straty były założone w biznes planie, na podstawie którego była oceniana zdolność kredytowa dłużnika,
 - ponoszone straty mają charakter przejściowy i wynikają z sezonowości prowadzonej działalności,
 - strata wynika z jednorazowego zdarzenia nadzwyczajnego, a jej wysokość nie stanowi zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji,
 - c) ewentualnie ekspozycje kredytowe, w przypadku których:
 - klient osiągnął roczny zysk tylko w wyniku jednorazowych operacji nie należących do podstawowej działalności klienta/dłużnika,
 - klient w istotnym stopniu nie realizuje założeń biznes planu, co może spowodować nieterminową spłatę kredytu,
 - klient wykazuje ujemne przepływy z działalności operacyjnej (dotyczy klientów prowadzących pełną sprawozdawczość), które nie mają charakteru jednorazowego, nie są uzasadnione cyklicznością prowadzonej działalności.
- 4) „wątpliwe” – obejmujących:
- a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, w tym zawsze, jeżeli klient ponosi stratę finansową, która stanowi ponad 25% i nie więcej niż 50% jego kapitałów własnych,
 - c) ewentualnie ekspozycje kredytowe, w przypadku których:
 - klient ponosi straty na wszystkich poziomach działalności (rachunku wyników), które nie mają charakteru jednorazowego lub nie są uzasadnione cyklicznością prowadzonej działalności,
 - klient wykazuje ujemne przepływy z działalności operacyjnej oraz dodatkowo z działalności inwestycyjnej;
 - d) ewentualnie przypadki, dla których analiza wykazała, że sytuacja ekonomiczno – finansowa ulega znacznemu pogorszeniu.
- 5) „stracone” – obejmujących:
- a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,

- c) ekspozycje kredytowe wobec klientów ponoszących stratę finansową, która stanowi ponad 50% ich kapitałów własnych, z wyłączeniem sytuacji gdy Bank, w wyniku analizy, stwierdzi, że sytuacja ekonomiczno – finansowa klienta nie pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu, po dokonaniu takiej analizy Bank ocenia i podejmuje odpowiednią decyzję, do której kategorii ryzyka należy ją przeklasyfikować,
- d) ewentualnie, przypadki dla których analiza wykazała, że sytuacja ekonomiczno – finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
- e) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- f) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- g) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
- h) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane, i których majątek nie został ujawniony.

5. Ekspozycje kredytowe wobec jednostek samorządu terytorialnego

Ekspozycje kredytowe wobec jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca, a sytuacja ekonomiczno-finansowa nie budzi obaw;
- 2) „pod obserwacją” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy, a sytuacja ekonomiczno-finansowa dłużników nie budzi obaw;
- 3) „poniżej standardu” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji;
- 4) „wątpliwe” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu;
- 5) „stracone” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób długotrwale uniemożliwiający spłacenie długu,
 - c) ekspozycje kredytów wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - d) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego.
- 6) Przy ocenie sytuacji ekonomiczno – finansowej jednostki samorządu terytorialnego Bank bierze pod uwagę opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej.

6. Ekspozycje kredytowe wobec banków spółdzielczych i banków komercyjnych

Ekspozycje kredytowe wobec banków spółdzielczych i banków komercyjnych klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca, a sytuacja ekonomiczno-finansowa banków nie budzi obaw;
- 2) „pod obserwacją” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy, a sytuacja ekonomiczno-finansowa banków nie budzi obaw;
- 3) „poniżej standardu” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec banków, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji, w szczególności, jeżeli w banku wystąpiła strata finansowa, powodująca obniżenie przynajmniej jednego ze współczynników kapitałowych poniżej minimum regulacyjnego z uwzględnieniem połączonego bufora,
- 4) „wątpliwe” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec banków, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, w tym w szczególności, jeżeli w banku wystąpiła strata finansowa, powodująca obniżenie przynajmniej jednego ze współczynników kapitałowych poniżej minimum regulacyjnego,
- 5) „stracone” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec banków, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu, w tym w szczególności jeżeli w banku wystąpiła strata finansowa, powodująca obniżenie przynajmniej jednego ze współczynników kapitałowych poniżej zera,
 - c) ekspozycje kredytowe wobec banków, w których ustanowiono zarząd komisaryczny,
 - d) ekspozycje kredytowe wobec banków, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji.

W przypadku banków spółdzielczych będących uczestnikami Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w analizie sytuacji ekonomiczno – finansowej banku uwzględniana jest ocena ryzyka tego banku dokonywana przez Spółdzielnię. Na równi z ekspozycjami kredytowymi traktuje się lokaty udzielone bankom spółdzielczym i komercyjnym.

7. Ekspozycje kredytowe wobec rolników nie prowadzących sprawozdawczości, klientów prowadzących uproszczoną księgowość

Ekspozycje kredytowe wobec rolników nie prowadzących sprawozdawczości, klientów prowadzących uproszczoną księgowość (klienci prowadzący księgę przychodów i rozchodów, rozliczający podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej), klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka:

- 1) „normalne” – obejmujących ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca, a sytuacja ekonomiczno-finansowa dłużników nie budzi obaw;
- 2) „pod obserwacją” – obejmujących:
 - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy, a sytuacja ekonomiczno-finansowa dłużników nie budzi obaw, a które wymagają szczególnej uwagi ze względu na:
 - ryzyko np. regionu, branży, grupy klientów, grupy produktów,

- z baz BIK (raport na datę dokonywania przeglądu) wynika, że „Status Sytuacji Ekonomiczno-Finansowej” lub „Status Opóźnienia” wskazuje na zaliczenie ekspozycji klienta w innym banku do kategorii „wątpliwe” lub „stracone”,
 - b) ekspozycje kredytowe od klienta, który prowadzi działalność gospodarczą krócej niż 6 miesięcy od daty klasyfikacji - przy czym Bank może zmienić klasyfikację ekspozycji dopiero po przeprowadzeniu pierwszego monitoringu w oparciu o roczne dane finansowe klienta;
- 3) „poniżej standardu” – obejmujących:
- a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji,
 - c) ewentualnie ekspozycje kredytowe, w przypadku których klient wykazuje:
 - ujemny dochód dyspozycyjny rolnika/stratę netto utrzymujące się przez okres ostatniego roku,
 - w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku spadek przychodów ze sprzedaży/przychodów z gospodarstwa,
- 4) „wątpliwe” – obejmujących:
- a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu,
 - c) ewentualnie ekspozycje kredytowe, w przypadku których klient wykazuje ujemny dochód dyspozycyjny rolnika/stratę netto utrzymujące się przez okres ostatnich dwóch lat (oznacza to, że po stwierdzeniu wystąpienia takiej sytuacji Bank zawsze dokona analizy, czy zaistniała sytuacja oznacza znaczne pogorszenie się sytuacji ekonomiczno – finansowej klienta)
 - d) ewentualnie przypadki, dla których analiza, wykazała, że sytuacja ekonomiczno – finansowa ulega znacznemu pogorszeniu,
- 5) „stracone” – obejmujących:
- a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
 - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
 - c) ewentualnie przypadki, dla których analiza wykazała, że sytuacja ekonomiczno – finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
 - d) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji,
 - e) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - f) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - g) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Klasyfikacja ekspozycji, w przypadku których bank dokonał zmiany warunków umów/zamiany składnika aktywów

1. Jeżeli Bank dokonał konsolidacji kilku ekspozycji kredytowych klienta, które były zaliczone do różnych kategorii ryzyka, to ekspozycję skonsolidowaną zalicza się do najwyższej z tych kategorii.
2. Jeżeli konsolidacja dotyczy ekspozycji kredytowych klasyfikowanych tylko w oparciu o kryterium terminowości spłat oraz ekspozycji kredytowych, dla których obowiązuje również kryterium oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej, to dla ekspozycji skonsolidowanej dokonuje się klasyfikacji w oparciu o dwa niezależne kryteria: terminowości spłat oraz oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej.

3. Nie stanowi dla Banku podstawy do pozostawienia ekspozycji w kategorii „normalne”:
 - 1) prolongata terminu spłaty kapitału lub odsetek (dokonana bez uzasadnienia ekonomicznego) jeżeli bez dokonania tej prolongaty ilość dni przeterminowania kapitału lub odsetek kwalifikowałaby ekspozycję do grupy „zagrożone”; nie dotyczy sytuacji uzasadnionych, nie wynikających z pogorszenia się sytuacji ekonomiczno- finansowej dłużnika – np. dostosowanie harmonogramu spłat do przepływów finansowych dłużnika);
 - 2) wielokrotne odnawianie ekspozycji kredytowych (rozumiane jako trzecie odnowienie) z jednoczesnym powiększeniem prolongowanej kwoty o naliczone odsetki, których klient nie spłacił w umownym terminie.
4. W przypadku sprzedaży przez Bank wierzytelności z kategorii „zagrożone” wraz z odroczonym terminem zapłaty od nabywcy, Bank na należność od nabywcy wierzytelności tworzy rezerwy celowe, stosownie do kategorii ryzyka nabywcy wierzytelności.
5. W przypadku rozliczenia przez Bank wierzytelności z kategorii „zagrożone” poprzez objęcie instrumentów finansowych emitowanych przez podmiot inny niż wyspecjalizowany podmiot działający na podstawie Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, Bank tworzy odpisy na te instrumenty, w wysokości odpowiadającej kategorii ryzyka emitenta tych instrumentów.
6. Jeżeli umowy sprzedaży zawierają zapisy, które oznaczają charakter warunkowy zawartych umów, np. występuje zależność spłaty należności/wykupu instrumentu od windykacji sprzedanej należności, wtedy Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące/odpisy na wierzytelność/instrument finansowy w kwocie, która występowała w momencie dokonywania transakcji.
7. W przypadku refinansowania spłaty wierzytelności poprzez udzielenie kredytu podmiotowi, który to podmiot został utworzony tylko w celu dokonania refinansowania tej wierzytelności (na przykład jako podmiot specjalnego przeznaczenia), Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące stosownie do kategorii ryzyka, w której znajdowała/by się wierzytelność w momencie spłaty; Bank może przeklasyfikować taki kredyt do niższej kategorii ryzyka, najwcześniej po analizie pierwszego, pełnego rocznego sprawozdania finansowego tego podmiotu.

Tworzenie, aktualizacja oraz rozwiązywanie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących

Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
- 2) kategorii "pod obserwacją";
- 3) grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub "stracone".

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii "normalne" oraz odpisy aktualizujące należności tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego 1,5 % podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone" oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z tym ekspozycjami kredytowymi:

- 1) 1,5 % - w przypadku kategorii "pod obserwacją";
- 2) 20 % - w przypadku kategorii "poniżej standardu";

- 3) 50 % - w przypadku kategorii "wątpliwe";
- 4) 100 % - w przypadku kategorii "stracone".

Wymagany poziom rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne”, oraz do kategorii „pod obserwacją” wraz z odpisami aktualizującymi należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi, może być pomniejszony o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne.

Podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

Limity dla kwot pomniejszających podstawę tworzenia rezerw celowych

W przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotekami powstałymi na:

- 1) nieruchomości;
- 2) użytkowaniu wieczystym;
- 3) spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu;

kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi nie może być większa, niż limit pomniejszenia dla poszczególnych okresów opóźnienia w spłacie, określony w poniższej tabeli:

Limit pomniejszeń w % kwoty ekspozycji	Okres opóźnienia w spłacie w miesiącach
100	nie więcej niż 51
75	powyżej 51 i nie więcej niż 54
50	powyżej 54 i nie więcej niż 57
25	powyżej 57 i nie więcej niż 60
0	powyżej 60

W przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych zabezpieczeniami, kwota o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi nie może być większa, niż limit pomniejszenia dla poszczególnych okresów opóźnienia w spłacie, określony w poniższej tabeli:

Limit pomniejszeń w % kwoty ekspozycji	Okres opóźnienia w spłacie w miesiącach
100	nie więcej niż 27
75	powyżej 27 i nie więcej niż 30
50	powyżej 30 i nie więcej niż 33
25	powyżej 33 i nie więcej niż 36
0	powyżej 36

W przypadku ekspozycji kredytowej opóźnionej w spłacie, jeżeli terminy (harmonogram) spłaty zostały zmienione, to opóźnienie w spłacie ekspozycji kredytowej liczy się według zmienionych terminów (zmienionego harmonogramu) spłaty, pod warunkiem, że zmiana ta została dokonana po raz pierwszy; w przypadku kolejnych zmian terminów (harmonogramu) spłaty, opóźnienie w spłacie ekspozycji kredytowej liczy się według terminów (harmonogramu) spłaty, ustalonych w pierwszej zmianie.

W przypadku zmiany terminu (harmonogramu) spłaty ekspozycji kredytowej, opóźnienie w spłacie, w terminie do 31 grudnia 2017 r. można liczyć według terminów (harmonogramu) spłaty ustalonych według drugiej zmiany, jeżeli pierwsza zmiana terminów (harmonogramu) została dokonana przed dniem 1 stycznia 2015 r. oraz jeżeli druga zmiana terminów (harmonogramu) została dokonana po dniu 1 stycznia 2015 r.

W przypadku kolejnych zmian terminów (harmonogramu) spłaty, opóźnienia w spłacie ekspozycji kredytowej można liczyć według terminów (harmonogramu) ustalonych w drugiej zmianie spłaty.

Bank Spółdzielczy w Jutrosinie w 2018 r., dla należności zakwalifikowanych do kategorii „wątpliwe”, zgodnie z art. 16 ust. 2b i 2c Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ograniczył kwotę uwzględnianą w kosztach podatkowych. Do kosztów uzyskania przychodów zaliczono rezerwy celowe na należności „wątpliwe” od podmiotów realizujących program restrukturyzacji, w wysokości nie przekraczającego 50% wartości wierzytelności stanowiącej ich podstawę.

Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów, typu kontrahenta, branż w rozbiciu na klasy ekspozycji.

1) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość
1.	Banki Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	55 880 447 55 880 447 - -
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	- - - -
3.	Pomocnicze instytucje finansowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	- - - -
4.	Instytucje ubezpieczeniowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	- - - -
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		55 880 447

2) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	- - - -
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	2 321 749 2 321 749 - -
3.	Przedsiębiorcy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	844 255 371 817 - 472 438
4.	Osoby prywatne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	10 795 982 10 786 647 - 9 335
5.	Rolnicy indywidualni Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	18 793 405 18 703 580 12 200 77 625
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	- - - -
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		32 755 391

3) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wartość
Należności normalne	2 835 000
Należności pod obserwacją	-
Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	2 835 000

Należności od sektora budżetowego na dzień 31.12.2018 r. w kwocie 2 835 000 zł stanowiły: kredyt obrotowy w kwocie 600 000 zł oraz kredyt inwestycyjny gotówkowy w kwocie 2 235 000 zł, dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych na 31.12.2018 r. wyniosły 9 082 zł.

4) Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość
1.	Rolnictwo, leśnictwo	20 834 450
	Należności normalne	20 744 625
	Należności pod obserwacją	12 200
	Należności zagrożone	77 625
2.	Administracja publiczna i obrona narodowa	2 835 000,00
	Należności normalne	2 835 000,00
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
3.	Przetwórstwo przemysłowe	243 860
	Należności normalne	177 680
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	66 180
4.	Handel hurtowy i detaliczny	445 097
	Należności normalne	38 839
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	406 258
5.	Transport i gospodarka magazynowa	-
	Należności normalne	-
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
6.	Budownictwo	3 835
	Należności normalne	3 835
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
7.	Pozostała działalność usługowa	406 870
	Należności normalne	406 870
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
8.	Inne	10 821 279
	Należności normalne	10 811 944
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	9 335
	Razem zaangażowanie	35 590 391

Strukturę należności przeterminowanych (wymagalnych) w rozbiciu na kategorie należności oraz w podziale typy kontrahentów według stanu na dzień 31.12.2018 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Należności normalne	Należności pod obserwacją	Należności zagrożone	Wartość
1.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	-	-	-	-
2.	Przedsiębiorcy indywidualni	-	-	472 438	472 438
3.	Osoby prywatne	38 486	-	9 335	47 821
4.	Rolnicy indywidualni	-	-	58 875	58 875
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	38 486	-	540 648	579 134

Strukturę rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących w rozbiciu na kategorie należności oraz w podziale na typy kontrahentów według stanu na dzień 31.12.2018 roku zawiera poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Należności normalne	Należności pod obserwacją	Należności zagrożone	Wartość
1.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	-	-	-	-
2.	Przedsiębiorcy indywidualni	-	-	149 438	149 438
3.	Osoby prywatne	51 977	-	10 964	62 941
4.	Rolnicy indywidualni	-	186	37 375	37 561
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	51 977	186	197 777	249 940

Stan w/w rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących na należności w okresie 2018 roku zmieniał się następująco:

Bilans otwarcia	<u>146 832 zł</u>
+ Koszty utworzonych rezerw celowych/odpisów aktualizujących	291 786 zł
- Koszty rozwiązanych rezerw celowych/odpisów aktualizujących	188 678 zł
- Przeniesienie należności straconej do pozycji pozabilansowych	-
Stan rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących na należności kredytowe na 31.12.2018 roku	<u>249 940 zł</u>

Strukturę należności od sektora finansowego i niefinansowego według terminów zapadalności, stan na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Typy podmiotów	a'vista	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat do 10 lat	powyżej 10 lat do 20 lat	powyżej 20 lat
Banki Centralne	2 703 596	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Banki i oddziały instytucji kredytowych	6 355 484	18 272 140	10 000 000	3 000 000	18 000 000	-	-	-	-	-
Przedsiębiorstwa	-	115 859	390 862	23 793	371 586	95 172	285 516	475 860	563 101	-
Gospodarstwa domowe	-	4 712 140	1 280 139	1 209 252	2 075 243	3 554 530	6 964 809	6 219 310	3 976 222	441 996
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. domowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instytucje samorządowe	-	-	210 000	210 000	485 000	760 000	780 000	390 000	-	-
RAZEM	9 059 080	23 100 139	11 881 001	4 443 045	20 931 829	4 409 702	8 030 325	7 085 170	4 539 323	441 996

W sektorze Banki i oddziały instytucji kredytowych w przedziale czasowym do 1 miesiąca została ujęta kwota Funduszu Pomocowego w kwocie 316 191 zł.

W dniu 29 sierpnia 2018 r. Fundusz Pomocowy Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, w kwocie 316 tys. zł został przeksięgowany z pozostałych należności sektora niefinansowego na pozostałe należności sektora finansowego.

IX- Ryzyko kredytowe do wyliczenia kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem

W 2018 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych.

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018 r.
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	550 254
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 835 000
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	9 082
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-
6.	Ekspozycje wobec instytucji	55 141 549
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	8 080 675
8.	Ekspozycje detaliczne	1 234 144
10.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	26 458 949
11.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	522 554
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	-
14.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-
15.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	-
16.	Ekspozycje kapitałowe	1 222 897
17.	Ekspozycje inne	5 713 083
	RAZEM	101 768 187

Na dzień 31 grudnia 2018 r. łączna wartość ekspozycji (według wartości bilansowej) do wyliczenia wymogu na ryzyko kredytowe wyniosła 101 768 187 zł.

X - Ryzyko koncentracji

1. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku, na działania te składają się:
 - 1) ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji;
 - 2) kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie analizy wniosku.
2. Bank odstępuje od monitorowania i ustanawiania limitów koncentracji w dany region geograficzny z uwagi na mały i jednolity teren działania.
3. Bank, co zostało ujęte w strategii zarządzania ryzykiem, nie udziela kredytów w walutach obcych.

Koncentracje wobec pojedynczego podmiotu lub podmiotów powiązanych

1. W celu pomiaru i ograniczania ryzyka związanego z koncentracją podmiotową Bank oblicza łączną wartość ekspozycji wobec jednego klienta lub grupy powiązanych klientów.
2. Dla wyliczenia łącznej ekspozycji Bank uznaje za klientów/podmioty powiązane, które spełniają, co najmniej jeden z poniższych warunków:
 - 1) kryteria/sytuacje świadczące o występowaniu stosunku kontroli/sprawowaniu kontroli:
 - a) posiadanie ponad 50% udziałów w kapitale innego podmiotu,
 - b) posiadanie większości praw głosu akcjonariuszy lub członków w innym podmiocie,
 - c) prawo lub zdolność do wyznaczania lub usuwania większości członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego innego podmiotu,
 - d) prawo lub zdolność do wywierania dominującego wpływu na inny podmiot na podstawie umowy lub klauzuli aktów założycielskich lub umów spółki,
 - 2) kryteria/sytuacje świadczące o występowaniu powiązań na podstawie zależności ekonomicznej, tj. sytuacje gdy trudności finansowe klienta oznaczałyby trudności z finansowaniem lub spłata dla innego klienta:
 - a) klient całkowicie lub częściowo zagwarantował ekspozycję wobec innego klienta, a ekspozycja jest tak znaczna dla gwaranta, że może narazić go na problemy finansowe w razie wystąpienia roszczenia,
 - b) klient ponosi odpowiedzialność zgodnie z jego statusem prawnym członka podmiotu, a ekspozycja jest tak znaczna dla klienta, że klient mógłby mieć problemy finansowe w razie pojawienia się roszczenia wobec podmiotu,
 - c) znaczna część przychodów brutto lub wydatków brutto (w skali rocznej) pochodzi z transakcji z innym klientem, którego nie można łatwo zastąpić,
 - d) znaczna część produkcji lub produktu klienta jest sprzedawana innemu klientowi Banku, a produkcji lub produktu nie można łatwo sprzedać innemu klientowi,
 - e) oczekiwane źródło środków pieniężnych na spłatę kredytu/pożyczki co najmniej dwóch klientów jest takie samo, a żaden z klientów nie ma innego niezależnego źródła dochodów, które mogłyby zastąpić dotychczasowe,
 - f) inne sytuacje, w których klienci są wspólnie związani zobowiązaniami wobec Banku,
 - g) znaczna część wierzytelności lub zobowiązań klienta stanowi wierzytelność lub zobowiązanie wobec innego klienta,
 - h) klienci mających wspólnych właścicieli, udziałowców/akcjonariuszy lub zarządców
3. Jeżeli klient Banku jest ekonomicznie zależny od co najmniej dwóch klientów, którzy nie są zależni od siebie nawzajem, Bank powinien przypisać tych klientów do oddzielnych grup powiązanych klientów (wraz z zależnym klientem).

4. Bank tworzy grupę powiązanych klientów, w której co najmniej dwóch klientów jest zależnych ekonomicznie od danego podmiotu, nawet jeżeli ten podmiot nie jest klientem Banku.
5. Bank łączy dwóch lub więcej klientów w grupę powiązanych klientów na podstawie sprawowania kontroli lub zależności ekonomicznej bez względu na to, czy ekspozycje wobec tych klientów są lub nie są wyłączone ze stosowania limitu dużych ekspozycji.
6. Zestawienie dużych, indywidualnie istotnych i znaczących ekspozycji stanowi element systemu informacji zarządczej Banku i sporządzane jest w okresach miesięcznych i pokazuje wartość ekspozycji danego klienta lub grupy powiązanych klientów przed i po uwzględnieniu redukcji ryzyka kredytowego i wyłączeń oraz odniesienie tych wartości do uznanego kapitału Banku.

Koncentracje w ten sam sektor gospodarczy (branże) oraz wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami

1. Podstawą zakwalifikowania ekspozycji kredytowej do danej branży wg Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec osób fizycznych, jest rodzaj przeważającej działalności kredytobiorcy, wymieniony w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON).
2. Przyjmuje się następujący podział, zgodny z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD) określoną przez Główny Urząd Statystyczny z wyłączeniem branż, które nie wystąpiły (po analizie historycznej) w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie:
 - 1) rolnictwo, leśnictwo;
 - 2) przetwórstwo przemysłowe;
 - 3) budownictwo;
 - 4) handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle;
 - 5) transport i gospodarka magazynowa;
 - 6) administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne;
 - 7) pozostała działalność usługowa;
 - 8) inne.

L.p.	Rodzaj branży	Maksymalna wysokość w odniesieniu do uznanego kapitału
1.	Rolnictwo, leśnictwo	310%
2.	Przetwórstwo przemysłowe	20%
3.	Budownictwo	5%
4.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	20%
5.	Transport i gospodarka magazynowa	3%
6.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	60%
7.	Pozostała działalność usługowa	8%
8.	Inne	150%

3. Oprócz analizy ryzyka koncentracji według branż, Bank wyodrębnia grupy ekspozycji wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, w szczególności: w przypadku rolnictwa, podział dotyczy np. rodzaju upraw, rodzaju hodowanych zwierząt, rodzaju produkowanych towarów; przy czym, Bank może zrezygnować z tego warunku, jeżeli łączna kwota ekspozycji w danej branży nie przekracza 25% łącznej kwoty ekspozycji.
4. Bank dokonuje podziału ekspozycji na poszczególne branże według wartości nominalnej ekspozycji i części pozabilansowej, źródłem danych, będących podstawą do zaliczenia ekspozycji do określonej branży jest system informatyczny, w którym przy każdej ekspozycji kredytowej, gdzie kredytobiorcą jest podmiot prowadzący działalność gospodarczą, wpisywany jest, (jako atrybut) numer PKD.
5. Zestawienie ekspozycji kredytowych w podziale na branże stanowi element systemu informacji zarządczej Banku; zestawienie dokonywane jest miesięcznie i pokazuje łączną wartość ekspozycji związanych z daną branżą, strukturę branżową ekspozycji kredytowych, skalę ekspozycji zagrożonych w danej branży oraz odniesienie ekspozycji w każdej branży do uznanego kapitału Banku.

Koncentracje w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia

1. Listą zabezpieczeń, które będą stanowiły podstawę do podziału ekspozycji kredytowych według rodzaju zabezpieczenia są instrumenty wymienione w odrębnej regulacji obowiązującej w Banku dotyczącej prawnych form zabezpieczeń kredytów; są nimi:
 - 1) Zabezpieczenia rzeczywiste:
 - a) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej,
 - b) hipoteka na nieruchomości komercyjnej,
 - c) zastaw rejestrowy,
 - d) przewłaszczenie rzeczy ruchomej,
 - e) blokada lokaty,
 - f) pełnomocnictwo/cesja z rachunku bieżącego,
 - g) ubezpieczenie,
 - h) weksel własny,
 - 2) zabezpieczenia nierzeczywiste:
 - a) poręczenie wekslowe,
 - b) poręczenie cywilne,
 - c) gwarancja,
 - 3) inne nie wymienione powyżej zabezpieczenia, jeżeli SA jedynymi zabezpieczeniami ekspozycji kredytowej.

Bank ustanawia i aktualizuje poziom limitów zabezpieczeń przynajmniej raz na rok. Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne rodzaje zabezpieczenia przedstawiają się następująco:

L.p.	Rodzaj zabezpieczenia	Maksymalna wysokość w odniesieniu do uznanego kapitału
1.	Weksel własny	180%
2.	Poręczenie cywilne	50%
3.	Zastaw rejestrowy	30%
4.	Przewłaszczenie rzeczy ruchomej	5%
5.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	85%
6.	Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	300%
7.	Blokada lokaty	5%
8.	Pełnomocnictwo / cesja z rachunku bieżącego	5%
9.	Ubezpieczenie	55%
10.	Poręczenie wekslowe	30%

2. W ramach zabezpieczeń nierzeczywistych Bank przeprowadza dodatkowe analizy koncentracji tych zabezpieczeń według dostawcy poręczenia lub gwarancji.
3. Bank dokonuje podziału ekspozycji na poszczególne rodzaje zabezpieczeń według wartości nominalnej ekspozycji i wartości nominalnej części pozabilansowej.
4. Kwotę przyjętych zabezpieczeń ogranicza się do wysokości, aktualnej na dzień analizy, wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej wyliczonej w oparciu o wartość, o której mowa w ust. 3.
5. W przypadku zabezpieczeń rzeczywistych, ich wartością jest kwota jaką Bank mógłby uzyskać w dniu analizy dokonując upłynnienia zabezpieczenia lub kwota jaka zostałaby zaksięgowana w bilansie Banku w przypadku przejęcia zabezpieczenia na poczet długu; w przypadku zabezpieczeń nierzeczywistych, ich wartość jest równa aktualnej na dzień analizy, wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej, jeżeli jest to jedyne zabezpieczenie, a ostatnia ocena jego skuteczności przeprowadzona w procesie monitoringu była pozytywna.
6. Jeżeli ekspozycja kredytowa zabezpieczona jest kilkoma rodzajami zabezpieczeń, to Bank przyjmuje wartość jednego zabezpieczenia, które uznaje za najbardziej skuteczne; jeżeli wartość tego zabezpieczenia nie pokrywa ekspozycji kredytowej, przyjmuje kolejne zabezpieczenia.
7. Źródłem danych, będących podstawą do zaliczenia ekspozycji do określonego rodzaju zabezpieczenia, jest system informatyczny, w którym przy każdej ekspozycji kredytowej, wpisywany jest (jako atrybut) rodzaj zabezpieczenia, jego wartość oraz kolejność zaspokajania roszczeń z przedmiotów zabezpieczeń.
8. Zestawienie ekspozycji kredytowych w podziale na rodzaje zabezpieczenia stanowi element systemu informacji zarządczej Banku; zestawienie dokonywane jest miesięcznie i pokazuje łączną wartość ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub posiadających tego samego dostawcę zabezpieczenia, strukturę stosowanych rodzajów zabezpieczenia, strukturę jakościową oraz odniesienie ekspozycji zabezpieczonych każdym rodzajem zabezpieczenia do uznanego kapitału Banku.

Koncentracje przedmiotowe

1. Listę instrumentów finansowych stanowi uproszczona struktura produktowa Banku, w której wyszczególnia się:
 - a) kredyty obrotowe,
 - b) kredyty w rachunku bieżącym,
 - c) limit w ROR,
 - d) kredyty inwestycyjne,
 - e) kredyty na cele konsumpcyjne,
 - f) inne należności,
 - g) kredyty na nieruchomości mieszkaniowe,
 - h) udzielone zobowiązania pozabilansowe (w tym gwarancje).

W celu kontroli i ograniczenia ryzyka koncentracji przedmiotowej określa się wewnętrzne limity na maksymalny poziom koncentracji w jednorodny instrument finansowy.

L.p.	Rodzaj jednorodnego instrumentu finansowego:	Limit koncentracji w jednorodny instrument finansowy w odniesieniu do uznanego kapitału
1.	Kredyty obrotowe	80%
2.	Kredyty w rachunku bieżącym	140%
3.	Limit w ROR	7%
4.	Kredyty inwestycyjne	230%
5.	Kredyty na cele konsumpcyjne	90%
6.	Inne należności	5 %
7.	Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	85%
8.	Udzielone zobowiązania pozabilansowe (gwarancje)	5 %

- Bank dokonuje podziału ekspozycji na poszczególne rodzaje instrumentów finansowych według wartości nominalnej ekspozycji i wartości nominalnej części pozabilansowej.
- System informatyczny stanowi źródło danych do zaliczenia ekspozycji kredytowej do danego instrumentu finansowego.
- Zestawienie koncentracji instrumentów finansowych w podziale na ich rodzaj stanowi element systemu informacji zarządczej Banku sporządzanej w okresach miesięcznych pokazuje wartość zaangażowanych środków w dany rodzaj instrumentu, w stosunku do uznanego kapitału Banku.

XI - Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

- Pomiar ryzyka stopy procentowej oparty jest na następujących założeniach:
 - do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej;
 - do oceny tego ryzyka Bank wykorzystuje również inne dodatkowe metody, np. badania symulacyjne zmian w przychodach odsetkowych, zmian w kosztach odsetkowych i w konsekwencji zmian w wyniku odsetkowym;
 - badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.

Sposób zarządzania ryzykiem stopy procentowej, podstawowe założenia (w tym założenia dotyczące przyszłych wcześniejszych spłat kredytów) oraz częstotliwość pomiaru zostały opisane w „Zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie” oraz w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie”.

Analiza luki polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami w poszczególnych przedziałach czasowych uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych.

Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku. Narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych terminach.

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z:

- niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych – wskaźnik niedopasowania (luki);

2. zmianę wyniku odsetkowego na skutek niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi oraz założonej prognozy zmian stóp procentowych;
3. zmiana wyniku w okresie 12 miesięcy:
 - 1) uwzględniając ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych – przy wzroście stóp procentowych o 100 punktów bazowych;
 - 2) uwzględniając ryzyko przeszacowania oraz ryzyko bazowe, a więc nierównomierne zmiany oprocentowania aktywów i pasywów w Banku, przy założonej zmianie stóp procentowych NBP przy spadku o 100 punktów bazowych.

Zmiana wartości ekonomicznej Banku na skutek zmian stóp procentowych o 200 punktów bazowych stanowi oszacowaną stratę związaną z opóźnieniem przeszacowania aktywów i pasywów – strata jest tym wyższa im:

1. następuje dłuższe oczekiwanie na zmianę oprocentowania aktywów i pasywów w stosunku do daty analizy;
2. większa jest różnica w poszczególnych przedziałach przeszacowania pomiędzy aktywami i pasywami;

Na koniec 2018 roku zmiana wartości ekonomicznej Banku wyniosła 39,7 tys. zł, co stanowi 0,38% funduszy własnych. Poziom ryzyka określa się jako niski.

XII - Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym według stanu na 31.12.2018 rok.

a) Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa	Wartość rynkowa	Wartość godziwa
	Bankowe Papiery Wartościowe SGB – Bank S.A.	592 000	-	592 000
	RAZEM	592 000	-	592 000

Bankowe Papiery Wartościowe SGB-Banku S.A. są zdematerializowanymi papierami wartościowymi na okaziciela, emitowanymi na warunkach zobowiązania podporządkowanego w rozumieniu art. 127 ust 3 pkt. 2 lit b Prawa Bankowego.

b) Zestawienie akcji i udziałów według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa posiadanych udziałów i akcji	Wartość nominalna	Wartość otrzymanych lub należnych dywidend za rok obrotowy
1.	SGB – Bank SA	625 800	625 800	-
2.	Concordia Polska TUW	20	20	-
3.	Spółdzielnia System Ochrony SGB	1 000	1 000	-
	RAZEM	626 820	626 820	-

XIII - Wymogi kapitałowe na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

XIV – Ryzyko płynności

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 70% pasywów ogółem, zgodnie ze “Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie”. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych banków spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie banków spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla banków spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym bankom spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków banków spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez banki spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie banków spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony;
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego);
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej;
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami;
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności;
- 7) nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający;
- 8) Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

Nazwa	Wielkość	Obowiązujący poziom
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej	26%	20%
Nadzorcza miara płynności długoterminowej	165%	111%
Wskaźnik LCR	327%	100%

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

Rodzaj	Kwota w tys. zł	Warunki dostępu
Otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia
Otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	-	w ciągu 1 dnia
Pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 420	w sytuacji awaryjnej
Lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	148 343	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach;
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku;
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych deponentów;
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku;
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki;
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów;
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku;
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych;
- ryzyko reputacji.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony;
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych;
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej;
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego;
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) depozyty ogółem – depozyty oraz depozyty banków;
- 4) depozyty elektroniczne – depozyty, które mogą zostać wycofane poza placówkę Banku;
- 5) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;

- 6) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 7) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 8) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 9) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 10) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć bez konieczności poniesienia straty;
- 11) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank, jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami;
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
 - e) przyrostu depozytów.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń;
- 2) wysoka jakość kredytowa;
- 3) łatwa zbywalność;
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności przy czym: podstawowa część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się do 7 dni oraz uzupełniająca część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się powyżej 7 dni.

XV - Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

1. Bank wprowadził „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie” zwaną dalej „Polityką”, która określa zasady ustalania i wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie.
2. Celem wprowadzenia Polityki jest:
 - 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka;
 - 2) wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem;
 - 3) ograniczanie ryzyka konfliktu interesów.
3. Bank realizuje Politykę zgodnie z zasadą proporcjonalności, tj. odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.
4. Postanowień polityki nie stosuje się do członków Rady Nadzorczej Banku. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie ustalone uchwałą Zebrania Przedstawicieli, bez podziału na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia.
5. Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
6. Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadzono zmienny składnik wynagrodzenia – premię roczną.
7. Premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej „Zasad oceny efektów pracy Członków Zarządu”.
8. Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
9. Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza (ocena dokonywana jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata.
10. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągniętych w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata, w zakresie: zysku netto, wskaźnika należności zagrożonych, łącznego współczynnika kapitałowego oraz wskaźnika płynności LCR.
11. Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę: efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie, pozytywną ocenę kwalifikacji, wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego.

Zasady przyznawania i wypłacania premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
2. Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska kierownicze ustalana jest do wysokości 15% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto

- Banku z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 20% osiągniętego w danym roku przez osobę zajmującą stanowisko kierownicze wynagrodzenia zasadniczego.
3. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmują składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze oraz składniki zmienne – premia roczna.
 4. Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają wyłącznie charakter pieniężny.
 5. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.
 6. Wypłata premii rocznej jest zmniejszana w przypadku nieobecności członka Zarządu w okresie podlegającym trwającej dłużej niż 6 miesięcy.
 7. Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:
 - 1) negatywnej oceny pracy członka Zarządu;
 - 2) zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych;
 - 3) zagrożenia upadłością;
 - 4) gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub był odpowiedzialny za takie działania;
 - 5) nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.
 8. Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej, w terminie 30 dni roboczych po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.
 9. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku pod kątem wypłaty premii rocznej, obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.
 10. Członkom Zarządu Banku przysługuje prawo odwołania się do Rady Nadzorczej Banku w przypadku zmniejszenia lub nie przyznania premii rocznej, na zasadach określonych w „Regulaminie wynagradzania członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Jutrosinie”.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jutrosinie w 2018 roku działał w 3 osobowym składzie. Wynagrodzenie członków Zarządu za 2018 r. przedstawiało się następująco:

- a. wynagrodzenie stałe – 255 000 zł (brutto);
- b. wynagrodzenie wypłacone bez odroczenia – na dzień sporządzenia „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Jutrosinie według stanu na dzień 31.12.2018 r.” wynagrodzenia nie zostały wypłacone.

XVI – Informacje o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa prawa bankowego

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22aa ustawy Prawo bankowe, w szczególności posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

XVII - Dźwignia finansowa

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 CRR „ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej” oznacza ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Bank Spółdzielczy w Jutrosinie wyznacza wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR.

Wskaźnik dźwigni pokazuje relacje pomiędzy kapitałem Tier I a łączną kwotą aktywów według wartości bilansowej, powiększoną o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

Bank zobowiązany jest do utrzymywania minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3%. Wskaźnik dźwigni finansowej na dzień 31.12.2018 r. osiągnął poziom 10,55%.

Bank nie uznaje ryzyka nadmiernej dźwigni, jako ryzyka istotnego, ze względu na wysoki poziom wskaźnika dźwigni Banku w porównaniu z rekomendowanym minimalnym poziomem.

XVIII – Kontrola wewnętrzna

Struktura organizacyjna systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).
2. Na pierwszej linii obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
3. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na powołanej do tego komórce organizacyjnej, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj. Zespół ds. ryzyk bankowych i monitoringu;
 - 2) Stanowisko ds. braku zgodności i organizacji;
 - 3) Wyznaczone osoby do przeprowadzania testowania pionowego.
4. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
5. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
6. Pierwsza linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

7. Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za:
 - 1) Zespół ds. ryzyk bankowych i monitoringu – monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych;
 - 2) Stanowisko ds. braku zgodności i organizacji oraz wyznaczone osoby do przeprowadzania testowania pionowego:
 - e) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - f) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - g) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - h) matrycę funkcji kontroli,
 - i) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - j) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
8. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
9. Celem dokonania oceny, o której mowa powyżej, komórka audytu w ramach badań audytowych, bierze pod uwagę w szczególności wyniki oraz skuteczność i adekwatność weryfikacji bieżącej i testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych pierwszej i drugiej linii obrony.
10. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
11. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym Kierownik Oddziału i Kierownik Zespołu Obsługi Klienta.
12. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada stanowisko ds. braku zgodności i organizacji oraz wyznaczone osoby do przeprowadzania testowania pionowego.

Stosowane mechanizmy kontrolne

1. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.
2. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwi przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.
3. Mechanizmy kontrolne przyjęte na poziomie wszystkich linii obrony spełniają rolę:
 - 1) prewencyjną – zapobieganie nieprawidłowościom;
 - 2) detekcyjną – wykrywanie nieprawidłowości;
 - 3) korekcyjną – korygowanie nieprawidłowości.
4. W Banku stosuje się mechanizmy kontrolne:
 - 1) automatyczne – wbudowane w systemy informatyczne, najczęściej wymuszające lub uniemożliwiające pewne działania;
 - 2) półautomatyczne – monitorowanie limitów, wskaźników, weryfikacja danych;
 - 3) manualne – podział obowiązków, autoryzacja formalna na „drugą rękę”, uzgodnienia danych i inwentaryzacja.

Wszystkie mechanizmy znajdują odzwierciedlenie w procedurach różnego szczebla, tym samym stanowią kluczowy element definiujący pożądane zachowania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony. Stosowanie zapisów procedur w praktyce jest monitorowane w ramach testów pionowych i poziomych.

5. Do głównych mechanizmów kontrolnych funkcjonujących w Banku co najmniej należą:
- 1) procedury – rozumiane jako zdefiniowany sposób określonego postępowania przez pracowników poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych;
 - 2) podział obowiązków – rozumiany jako podział zadań i uprawnień przypisanych pracownikom na poszczególnych stanowiskach w ramach danego procesu;
 - 3) autoryzacja – rozumiana jako system zatwierdzania decyzji i czynności wykonywanych przez pracowników na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu;
 - 4) kontrola dostępu – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego obszaru, systemu, procesu;
 - 5) kontrola fizyczna – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego fizycznie wydzielonego obszaru w Banku;
 - 6) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach – rozumiany jako rejestrowanie i przechowywanie określonych rodzajów danych wprowadzonych i generowanych w danym systemie;
 - 7) inwentaryzacja – rozumiana jako porównywanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym odnośnie składników majątkowych i źródeł ich pochodzenia;
 - 8) dokumentowanie odstępstw – rozumiane jako wykaz zarejestrowanych wyjątków w ramach wykonywanych odpowiednich czynności wynikających z ustalonych przez Bank zasad postępowania;
 - 9) wskaźniki – rozumiane jako wprowadzanie i stosowanie wskaźników prezentujących stopień wykonania danego celu w określonym czasie;
 - 10) organizacja szkoleń dla pracowników Banku;
 - 11) samokontrola – rozumiana jako weryfikacja prawidłowości własnych działań dokonywana przez pracownika w toku wykonywania przez niego czynności operacyjnych;

Mechanizmy kontrolne w ramach danego procesu istotnego zawarte są w matrycy funkcji kontroli.

6. Bank ogłasza w sposób ogólnie dostępny, w tym na stronie internetowej, opis systemu kontroli uwzględniający:
- 1) cele systemu kontroli wewnętrznej;
 - 2) rolę Zarządu i Rady Nadzorczej;
 - 3) przyjęty schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku;
 - 4) funkcje kontroli;
 - 5) umiejscowienie, zakres zadań, niezależność Stanowiska ds. braku zgodności i organizacji oraz wyznaczonych osób do przeprowadzania testowania pionowego;
 - 6) zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą.

XIX – Oświadczenia

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jutrosinie oświadcza, że informacje zawarte w „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału w Banku Spółdzielczego w Jutrosinie na dzień 31.12.2018 rok” są zgodne ze stanem rzeczywistym, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jutrosinie oświadcza, że ogólny profil ryzyka Banku wynika ze „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jutrosinie” i jest dostosowany do wielkości ponoszonego ryzyka.

Raport z realizacji ustalonego apetytu na ryzyko wyrażonego wskaźnikami ilościowymi według stanu na 31.12.2018 rok przedstawia się następująco:

Nazwa limitu	Wysokość limitu	Wartość 31.12.2018	Stopień realizacji
Ryzyko kredytowe			
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	Max 3%	1,57%	52,33%
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 60%	35,89%	59,82%
Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym	Max 2%	0,004%	0,22%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 80%	66,11%	82,64%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 3%	1,82%	60,67%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego	Max 2%	0,001%	0,04%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 25%	3,23%	12,93%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 3%	0,73%	24,33%
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	24 sztuki	-----
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	4 459 140,00	-----
Ryzyko operacyjne			
KRI:			
Liczba etatów	Min. 24,5 Max. 28,5	26,5	prawidłowy
Ilość dni niewykorzystanych urlopów roku poprzedniego	Max. 10 dni/pracownika *	12	prawidłowy
Liczba nowych rachunków bieżących założonych przez pracowników Zespołu Obsługi Klienta w Centrali i Oddziale	Min. 10 rachunków (w miesiącu)	14	prawidłowy

Liczba nowych rachunków lokat terminowych założonych przez pracowników Zespołu Obsługi Klienta w Centrali i Oddziale	Min. 40 lokat (w miesiącu)	47	prawidłowy
Liczba zlikwidowanych rachunków bankowych przez pracowników Zespołu Obsługi Klienta w Centrali i Oddziale	Max. 15 rachunków (w miesiącu)	15	prawidłowy
Liczba niepoprawnie zrealizowanych transakcji	Max. 5 transakcji (w miesiącu)	0	prawidłowy
Błędy wprowadzania, utrzymywania i ładowania danych (usunięte transakcje, poprawiane transakcje)	Max. 50 transakcji (w miesiącu)	28	prawidłowy
Czas niedostępności bankomatów (na 1 bankomat) w godzinach	Max. 24 h (w miesiącu)	0	prawidłowy
Czas niedostępności serwera	Max. 24 h (w miesiącu)	0	prawidłowy
Czas awarii systemu bankowego (np. awaria sprzętu, awaria programu księgowego itp.)	Max. 12 h (w miesiącu)	0	prawidłowy
Ilość wyłączeń energii elektrycznej	Max. 5 (w miesiącu)	0	prawidłowy
Liczba aktów wandalizmu dotyczące mienia banku	Max. 1 (w miesiącu)	0	prawidłowy
Liczba oszukańczych transakcji zewnętrznych w banku	Max. 3 (w miesiącu)	0	prawidłowy
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	Min. 1	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie do 1 roku	Min. 1	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie powyżej 1 roku	Max. 1	0	X
Ryzyko stopy procentowej			
Limit luki niedopasowania powyżej 1 roku do 2 lat jako % funduszy własnych	7 %	3,1%	43,88%
Limit luki niedopasowania powyżej 2 lat do 5 lat	7 %	3,0%	42,39%
Limit luki niedopasowania powyżej 5 lat	7 %	0%	0%
Ryzyko kapitałowe			
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 15 %	26,52%	prawidłowy
Współczynnik kapitału Tier I	Min 15%	26,52%	prawidłowy
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	Min 15%	26,52%	prawidłowy
Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	Max 59%	30,17%	51,14%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3%	10,55%	prawidłowy

*nie dotyczy pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich i zwolnieniach chorobowych

Zatwierdził:
Zarząd Banku

Zarząd
Banku Spółdzielczego
z siedzibą w Jutrosinie

[Podpis Zarządu]

Zatwierdziła:
Rada Nadzorcza

[Podpis Rady Nadzorczej]